

DIRVA

THE FIELD

Nr. 59
Rugpjūtis, 4, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Dabartiniai Palangos vasarotojai

PALANGĄ UŽPLŪDO SVETIMIEJI, O LIETUVOS JAUNIMAS TURI KELIAUTI Į KAZAKSTANĄ. — BIRUTĖS KALNO KOPLYTELĖ PAVERSTA SKAITYKLA. — PRIE BIRUTĖS AKMENS VISAD YRA LAUKO GELIŲ IR VANIKŲ. — LIETUVOJE GERAS UOGŲ DERLIUS. — PIENĄ DAUGINA PILDAMI VANDENI.

Palangoj vasarotojų daug ir įvairiausių tautybių, dauguma ne iš Lietuvos, o iš net gana tolimų Rusijos vietų. Daugumas yra atvykę su vadinamais keliais, kuriuos išduoda profesinės sąjungos, bet yra ir privačiai atvykę. Su keliais atvykę, o privatininkai pas privatinius, tai yra privačiuose namuose, arba dažiausiai tik lovos bendruose kambariuose. Lovos nuoma — apie 7 rublius už naktį. Maisto kainos tokios pačios, kaip ir kituose Lietuvos miestuose, tik jo čia daugiau ir įvairnesnio esama sezono metu. Tarp įvairių tautybių vasarotojų gausiausiai žydai, irgi daugiausia atvykę iš toli.

Iš publikos reikalaujama laikytis "padoriai", tai yra, nebeleidžiama miestelio gatvėmis vaikščioti "chalatuose". Prieš porą metų daugelis net į viešas valgyklas eidavo su "chalatais". Apširengę gana puošniai. Ypač pasipuošusi publika susirenka paroduoti ant tilto vakarais, saulei besileidžiant. Labai daug sunkelių matyti pasiūty iš amerikinių medžiagų, kurias iš tolo galima atskirti nuo vietinių. Amerikinių medžiagų ir kituose miestuose matomos dažnai. Jų galima pirkti ir komiso krautuose (kur privatūs asmenys gali legaliai parduoti savo turimas prekes; šalia komisinių krautuvų, vyksta prekyba ir "iš po skverno", nors prieš tokią prekybą ir kovojama).

Birutės kalne buvusi koplytelė dabar paversta skaitykla, kurioje, besigėrint jūros vaizdu, galima pasiskaityti ir laikraščius bei žurnalus. Iš buvusio "Liurdo" Birutės kalno papėdėje belikusi tik tuščia ola, juoda skylė, bet yra čia ir akmuo-paminklas Birutei, su užrašu "TAU, BIRUTE". Prie šio paminklo visada yra lauko gelių ir iš dobiliukų ar kitokių gelių nupintų vainikų, kasdien vis švieži. Niekas to neorgani-zuoja, bet vasarotojų tarpe vis yra tokių, kurie tuo pasirūpina.

LIETUVOS JAUNIMAS KELIAUJA KAZACHSTANAN

Liepos 18 dieną iš Vilniaus išvyko traukinys į Kokčetau, Kazachstane. Juo išvažiavo apie 2000 Lietuvos jaunuolių, jų tarpe apie 800 studentų. Jaunuoliai, komsomolo komitetų "savanoriškai siunčiami", vyksta padėti nuimti derlių "Chruščiovo žvazuose", nors dalis jų, sakoma, dirbs prie statybos ir kitų darbų. Kokčetavos miestą jie pasiekė liepos 24 dieną, tai yra, po 6 parų kelionės traukiniu. Po to jie skirstomi į įvairius tos srities rajonus.

Liepos 23 dieną išvyko kitas toks traukinys, irgi su 2000 jaunuolių iš įvairių visos Lietuvos vietų. Jie turi grįžti atgal po 2-3 mėnesių, nors prasitaria, kad "dalis mano pasilikti visam laikui".

GERAS UOGŲ DERLIUS

Lietuvoje dabar daugelis sodinasi braškių (privačiai naudoja-

muose sklypeliuose). Šįmet jos gerai užderėjo ir jų galima gauti pirkti, 7-8 rubliai kilogramas (2,2 svarai). Gerai užderėjo ir krūminės uogos (agrstai, serbentos), o taip pat ir miškų uogos. Turguose žemuogių stiklinė parduodama po 1-1,5 rublio, mėlynės po 3-3,5 rb. litras. Laukia ma ir vyšnių gero derliaus. Cukraus didesniais kiekiais vis dar "nėra mados" pirkti, bet kas jau žiemą pradėjo cukrų taupyti (pirkti, kada tik gaunama), tie dabar turi galimybės prisivirti uogienų.

"KRIKŠTYTAS" PIENAS

Liepos 26 dieną paskelbtas LKP CK nutarimas, kuriame reikalaujama griežčiau tikrinti kolchozų ir sovchozų į pienines tiekiamo pieno riebumą. Reikalauja net, kad pienas būtų tikrinamas tuojau pat po išėjimo iš vežamos ir separavimo punktus užplombuotose bidonuose.

To priežastis — smarkiai padidėjęs pieno kiekio "stebuklingas padauginimas" pripilant paprastą vandens... Susirūpinta ir pirmelžio statistikos patikimumu, nes daug kur įsitikinta, kad pieno kiekis didėja, bet pieninės iš sviesto nei kiek ne daugiau tepa-gamina. Betikrinant atrasta, kad tokiame kolchoze, kur buvo skundžiamasi karvių veislės blogumu ir pieno liesumu (2,9 ar tik 2,6%), per 10 tikrinimo dienų "karvių veislė pagerėjo", nes pieno riebumas pašoko net iki 4,2%.

Statistikoje vidutinis pieno primelžimas kiek padidėjo, palyginti su pernykščiais metais; per pirmąjį šių metų pusmetį vidutinis primelžimas iš karvės vi-soje Lietuvoje esančių 883 kilogramai. Bet į tą statistiką įeina ir atskiestasis pienas, kuriam dabar pats partijos CK skelbia ko-

Gen. Fuad Chebab, Libano 9,000 vyrų kariuomenės vadas, kurio išrinkimas prezidentu, kaip tikima, padės baigti vidinius kivi-rus Libane ir atitraukti JAV įgulas.

vą. Gudijoje praėjusio pusmečio primelžimo vidurkis esančių 921 kilogramas. Taigi Lietuva soclenk-tynėse su Gudija atsilieka.

Pusmečiui praėjus, tik apie 10 rajonų (iš 83) įvykdė 35-41% įsipareigoto plano pieno gamybos srityje, kiti labiau atsilikę. Balandžio mėnesį buvo išskilmingai įsipareigota šiais metais kolchozuose pasiekti karvių pieningu-mo ne mažesnio kaip 2200 kilo-gramų iš karvės. Nors antrajame pusmetyje 2-3 mėnesiai patys pieningiausi, bet per pirmąjį pus-metį prisiklausė tik iki 883 kg. (antrajam pusmečiui lieka 1317) be vandens pagalbos įsipareigo-jimą įvykdyti gali būti gana sunku.

PAKEITĖ "SOVNARCHOZO" PIRMININKĄ

Liepos 19 dieną Lietuvos "Sov-narchozo" (Liaudies ūkio Tary-bos) pirmininkas Eduardas Ozarskis tapo atleistas iš tų pa-reigų ir į jo vietą paskirtas ligi-šiolinis jo pavaduotojas Ksaveras Kairys.

Kairys yra ilgą laiką buvęs mėsos ir pieno pramonės minis-teris. Kai įsteigė "Sovnarchozą" ir tą ministeriją panaikino, Kai-rys buvo paskirtas Ozarskio pa-vaduotoju, trijų maisto pramo-nės valdybų prižiūrėtoju (Liau-dies ūkio Tarybos sistemoj yra trys tokios valdybos: Maisto, Žuvies ir Mėsos ir pieno pramo-nės valdybos). Jis tuo pačiu me-tu (jau treči metai) yra vienas iš ministrų tarybos pirmininko pavaduotojų. Ozarskis yra pir-masis min. tar. pirmininko pa-vaduotojas. Iš pranešimo apie jo atleidimą iš "Sovnarchozo" at-rodo, kad jis min. tar. pirm. pir-

11 metų slapstėsi Lietuvos ūkininko daržinėje

Vakarinės Vokietijos iš sovietinės zonos prieš kurį laiką per-bėgo buvęs vokiečių puskarinin-kis Erich Mueller, kuris 13 metų išgyveno Lietuvoje, iš jų 11 pra-leido, vengdamas belaisvės, pa-sislėpęs vienoje daržinėje, lietu-vių globojamas ir maitinamas.

1939 m. jis buvo pašauktas ka-riuomenėn, 1942 paskirtas lauko žandarmerijon ir išsiųstas Rusi-jon kovai su sovietiniais diver-santais. 1944 m. vasarą, didžiojo atsitraukimo metu, jis drauge su grandiniu Erwin Michael atitrū-ko nuo dalinio ir 6 dienas klai-džiojo po miškus ir pelkes.

Netoli vieno kaimo jie sutiko ūkininką. "Jis nemėgsta rusų, nes turėjo nuosavą ūkį, kai Lie-tuva buvo nepriklausoma", pa-stebi Muelleris. Ūkininkas abu pusiau išbadėjusius kareivius paslėpė vienoje nuosaloje daržinėje.

Per žiemą abu kariai išbuvo paslėpti už dobilų šalinės, isti-sais mėnesiais nematydami sau-lės. Ūkininkų pora buvo vienin-teliai žmonės, kuriuos jiems tek-davo matyti. Tačiau kartais at-sitikdavo, kad ūkininkai 4 dienas negalėdavo atnešti jiems maisto, nes sodybon nuolat ateidavo sovietų kariai ir policija.

Pavasariop kariai buvo per-keldinti į daržinės palėpę. Čia bent jau buvo šiek tiek šviesos. Kalbėtis reikėjo pasibzdomis, maisto nešėjai apie savo atvyki-mą pranešdavo sutartiniais tuk-senimais į sieną. Kitą žiemą mirė grandinis, ir Muelleris liko vie-nas.

"Mano vienintelė viltis buvo, kad rusai kada nors išleis as-nestiją. Kartais iš nusivylimo aš beveik pamidavau, kai pagavo-davau apie ūkininką ir jo žmoną, kuriems grėsė mirtis, jei aš bū-čiau surastas. Ypač sunkūs bū-davo žiemos mėnesiai. Kol valgis mane pasiekdavo, jis būdavo jau sušalęs, ir turėdavau puodą su kopūstais spausti prie nuogo ki-no, kad truputį atšiltų."

muoju pavaduotoju ir toliau pa-siliks. Šalia jo dar yra kitas min. pirm. pirmasis pavaduotojas — Levickis. Kairys yra tik vienas keturių paprastų pavaduotojų.

JINA VARYTĖ, viena gabiųjų lietuvių dainininkių, kuri rug-sėjo 7 d. debiutavo Clevelande Neo-Lituanijos rengiamame jau-nųjų menininkų pasirodyje Severance Chamber Music Hall. Jau prieš porą metų Jina Varytė, kaip daug žadanti dainininkė, yra pa-sirodžiusi su Michigan Universiteto chorą ir orkestru Handello "Messiah". Paskutiniu metu Philadelphiaje dainavo "Santuzza" rolę operoje "Cavalleria Rusticana". Yra dalyvavusi televizijos programoje "Stars of Tomorrow".

Po vienuolikos baisių metų, 1955 m. spalio 17 d., dar-žinėn įbėgo šeimininkė ir, džiaug-smu spinduliudama, pranešė: "Viskas gerai, rusai amnestuo-ja!"

Dar tą pačią naktį Muelleris atsisveikino. Ūkininkų apren-gtas ir aprūpintas pinigais, jis atva-žiavo autobusu į Karaliaučių, ta-čiau čia jį pagavo rusų slaptoji policija ir grąžino "atstatymo darbams". Joniškyje išdirbo dve-jus metus, kol po ilgo susirašinė-jimo su Maskva pagaliau jam pa-sisekė 1957 metų pabaigoje iš-vykti į rytinį Berlyną, tačiau Vak. Vokietijoje pasisekė pabėg-ti tik šiais metais.

MIRĖ BIBLIOGRAFAS KISINAS

Liepos 24 d. staiga mirė Izido-rius Kisinai, uolus ir kompeten-tingas Lietuvos bibliografas, vie-nas iš uoliausių ir lietuvių kultū-rinį gyvenimą įsijungusių Lietu-vos žydų, tarp kita ko pasižy-mėjęs puikiu lietuvių kalbos mo-kėjimu. Pastaraisiais metais Iz. Kisinai buvo dėstytojas Vilniaus Švietimo-Kultūros techniku-me ir Vilniaus universiteto mokslinei bibliotekos bendradarbis. (LNA)

VISAM PASAULY

Kalbos dėl kalbų. — Jungt. Tautų delegatų tarpe vyksta in-tensyvūs pasitarimai viršūnių konferencijos klausimu. Mano-ma, kad Jungt. Tautų pasiūly-mas galutinai bus suformuluo-tas uždarame Saugumo Tarybos posėdyje, kuris greičiausiai įvyks antradienį. Konferencijos vieta, kaip atrodo, bus parinktas New Yorkas, data — rugpjūčio 12 d. Iš ligšiolinio Vakarų susiraši-nėjimo su Chruščiovu yra išryš-kėjusios tokios 4 didžiųjų valsty-bių pažiūros:

JAV nori Saugumo Tarybos posėdžio, kuriame vyriausybų šefai eitų ST delegatų pareigas. Britai pritaria Saugumo Tary-bos idėjai, tačiau nori, kad vir-sūnių konferencija būtų išskirta, ir tas atskiras vyriausybų šefų pasitarimas būtų lyg ir ST pa-komisė.

Rusai nori keturių didžiųjų valstybių šefų plius Indijos ir JT gen. sekr. Hammarskjöldo pasitarimo.

Prancūzija, kaip ir Rusija, no-ri penkių didžiųjų pasitarimo, tačiau jis neturėtų būti siejamas

Haiti prezidentas Francois Duvalier pats vedė kariuomenę pra-eitą savaitę ten kilusiai revoliu-cijai numalšinti.

su kokių nors specialiu Saugumo Tarybos posėdžiu.

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad jis sutinkas kalbėtis su Chruščiovu JT konferencijoje tik dėlto, kad gal jam pasiseks įti-kinti Kremliaus vadus, jog ne-tiesioginė komunistų agresija turinti būti sustabdyta, jei nori-ma išvengti didesnio karo.

Britai po šios viršūnių konfe-rencijos Vid. Rytų klausimais nori antros — su platesne darbo-tvarke, įskaitant nusiginklavimo problemas.

Chruščiovas tris dienas slap-tai tarėsi su Mao Tse-tungu. Vėliau pa-skelbtame komunikate nekalba-ma apie komunistinės Kinijos dalyvavimą konferencijoje.

"Niekio nauja" Vid. Rytų fron-te. — Britai ir amerikiečiai pri-pažino naująją Irako vyriausybę, pastarajai užtikrinus, kad Bag-dadas respektuos Jungt. Tautų Chartą ir laikysis kitų tarptau-tinių įsipareigojimų.

JAV valst. pasekr. Robert Murphy išvyko Bagdadan tartis su naujosios vyriausybės vadais. Vienas iš opijū klausimų yra Irako santykiai su Bagdadu pak-tu, Techniškai Irakas turėtų bū-ti pakto nariu iki 1960 m. vasa-rio 24 d., kada baigsis pasira-šytoji penkerių metų sutartis. Kai kurie stebėtojai tiki, kad Ira-kas iš pakto nepasitrauks. Kitas klausimas yra ekonominės pa-galbos Irakui tiekimas. Ligšiol-ta pagalba buvo efektingiausia visuose Vid. Rytuose.

DIRVA PIRKO DIDESNIUS NAMUS

Vykdamas tolimesnius persi-tvarkymo planus, pirmiausia rei-kia pasirūpinti, kad turėtume reikalingas patalpas. Ir ne nuo-mojamas, bet savas patalpas, kur galėtume dirbti pilno šeiminin-ko teisėmis.

Dirva tokiu keliu buvo pasu-kusi nuo 1953 metų, kada, susi-organizavus Vilties Draugijai, ji pirko Draugijos vardu dabartinį namą. Tiesa, tada kasoje buvo la-bai maža pinigų, reikėjo visaip sukstis, bet namas buvo nupirk-tas ir jis visokeriopai apsimokėjo. Per tuos penkerius metus namo skolos, kad ir ne visiškai buvo išmokėtos, bet labai sumažintos, paties namo vertė žymiai pakel-ta. To namo, kol Dirva ėjo vieną kartą per savaitę, pilnai pakako, dar net viename kambaryje pri-glausdavom ir mūsų jaunimo or-ganizacijų susirinkimus, už tai neimdami jokio atlyginimo. Bet dabar, kada Dirva jau eina du kartus per savaitę, kada prieš akis nauji persitvarkymai, kada mums reikia supirkti visas nau-jas mašinas, dabartiniam name nebegalim išsitemkti.

Nebeišsitenkant dabartiniame name reikėjo arba vykdyti didelę praplėtimą, arba ieškoti kito, di-desnio namo. Po įvairių apskai-čiavimų buvo prieita aiški nuo-monė, kad dabar turimą namą neapsimoka praplėsti, bet geriau jį parduoti ir pirkti kitą, plečia-mam spaudo darbu daug pato-gesni.

Toks, Dirvos reikalams pato-gus namas, Vilties Draugijos valdybai pritariant, prieš dvi sa-vaites ir buvo užpirtas. Namas yra 6905-07 Superior Ave., greta lietuvių salės, tai Brazilų preky-bos namai. Kaip žinia iš Dirvoje dedamų skelbimų, Brazilai persi-kelia į Arizoną, ir Clevelande tu-rėtus prekybos namus likviduo-ja.

Naujieji Dirvos namai yra pa-čiam lietuvių rajono centre, kur yra daugiausia lietuviškųjų pre-kybos įstaigų, bankas, salė, baž-nyčia.

Prie pagrindinių namų dar yra 23x67 pėdų priestatas, turintis gerą apšvietimą ir šildymą, ku-ro pakaks mašinoms sustatyti ir biznio ofisui atidaryti. Numato-ma, kad Dirva į naujas patalpas galės kraustytiis jau rugsėjo mė-nesį. Žinoma, iki to laiko reikės atlikti visą eilę reikalingų pa-tvarkymų, kurie būtinais spaus-tuvės įrengimams.

Nupirkus naujus, patogesnius namus, mes jau, kad ir netiesio-giniai, gavom užklausimų, ar da-bar neatidėsim naujų mašinų pirkimą, nes gi reikia didelės su-mos pinigų tų namų pirkimui, jų reikalingam pertvarkymui, per-sikraustymui?

I tokių paklausimų galime labai lengvai atsakyti, kad visi numa-tyti planai bus vykdomi be jo-kių sutrukdyimų ir šiam \$20,000 vajuje surinkti pinigai naudoja-mi tik mašinų įsigijimui. Esame taip susitvarkę ir suplanavę, kad reikiamus darbus galėsime atlik-ti, žinoma, labai, labai kietai spaudžiantis, nes naujų, papildo-mų išlaidų tikrai bus daug. Ir todėl mes būsim labai dėkingi, jei tuos naujus reikalus Dirvos bičiuliai supras ir juos parems. Parems, kaip yra parėmę daugelį kitų ankstesnių Dirvos planų, kurie tarnauja ne vieno kurio as-mens reikalams, bet lietuviškam laikraščio stiprinti ir jo toli-mesniai leidimui patikrinti.

Mes širdingai dėkojame vi-siems, kurie tik padėjo mums šiuos naujus užsimojimus įgy-vendinti ir esam tikri, kad mums dabar atsidaro daug platesnės ir patogesnės spaudo darbo sąly-gos.

Amane Jordano karalius Hus-seinas formaliai panaikino neil-gai gyvavusią Jordano-Irako fe-deraciją.

Britai ir amerikiečiai papildo savo įgulas Vid. Rytuose. Padi-dinta ekonominė pagalba Turki-jai. Britai pradėjo smarkiai plėsti Akabos uostą.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. J. (Incorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Tautinė Stovykla — lietuviškoji mokykla

Baigiami pasiruošimai IV-jai Tautinei Stovyklai. Darbų daug, visur reik suskubti. Štai tolimiausios šio krašto ir Kanados vietovėse mūsų skaučių ir skautų vienietai tvarkosi inventorijų, rūpinasi transportu, ruošiasi pasirodymams.

Visos tos skautiškos mašinos centre, lyg baltai — duodanti uždegančią kibirkštį, yra clevelandiški vyr. sktn. Pranas Karalius. Jam tenka visur paspėti — ir savojo Pilėnų tunto vienietus stovyklose aplankyti, ir atsakyti į gausius laiškus, ne kartą šimtus mylių TS reikalais nukeliauti.

Iš P. Karaliaus mums pavyko gauti daugiau informacijų, kuriomis ir dalinamės su skaitytojais.

Liet. Skautų S-ga ištikimai laikydamosi tradicijos, kas 10 metų ruošia tautines stovyklas. Rugpjūčio mėn. Highland Recreation Parkuose, prie Pontiac, Mich., įvyksianti Tautinė Stovykla jau yra ketvirtoji iš eilės. Pirmosios dvi — 1928 ir 1938 m. įvyko laisvojoje Lietuvoje, trečioji — Vak. Vokietijoje 1948 m.

Kaip jau pats pavadinimas rodo, tautinė stovykla įsteigiamasi pabrėžti ir paryškinti tautinės skautybės charakterio bruožus, stengiamasi išskirti ištikimybės savo kraštui principą.

Vargu ar bereik įrodinėti, kad emigracinio gyvenimo sąlygose tautinės stovyklos svarba padidėja keliaropai. Todėl ir mūsų skautų vadovybė, sutelkusi geriausias turimas jėgas, stengiasi daryti viską, kad TS atitiktų tą didį ir svarbų uždavinį, išskilmingai ir prasmingai paminint Lietuvos Nepriklausomybės ir Lietuvos Skautų S-gos gyvavimo 40 m. jubiliejų.

Gražiai išreiškia šios TS tikslus Skaučių Seresija, kuri skelbia IV TS šūkį: VARDAN TOS LIETUVOS VIENYBĖ TEŽYDI. Dedikacija: "Viską mes pasiešim Lietuvai mielai, Motina ji mūsų, o mes jos vaikai!" TS tikslas: "Stiprinti lietuviškumą, ugdyti tautiškumą, išreikšti gyvenimo džiaugsmą".

Bendrojo programoje paskelbta keletas dienų, skiriamų grynai tautiniams reikalams.

Rugp. 20 d. — Lietuvos Jūros Diena, kurioje jūrų skautai specifine programa stengsis suapžindinti stovyklos dalyvius su didžia jūros reikšme lietuvių tautai.

Rugp. 23 d. — Pasaulio Lietuvių Diena, kurioje bus stengiamasi sudominti ir suapžindinti jaunimą su lietuvių bendruomenės idėja, iškeliant tautinio solidarumo reikalą, pagerbiant ir įvertinant pastangas tų, kurie dirba, aukojasi ir kovoja dėl gerio lietuvių vardo ir Lietuvos garbės.

Rugp. 24 d. — 40 m. Jubilėjaus Dieną bus svarbiausioji visos TS programos dalis. Čia bus iškilmingai pagerbti žuvusieji ir mirusieji kovotojai ir gyvieji veteranai. Vakare bus didingos misterijos iškilnės svarbiuosius epizodus iš Lietuvos praeities ir t.t.

Rugp. 27 d. — Skirta lietuvių tautinio atgimimo istorijai. Čia bus pagerbti didieji lietuvių tautos vyrai, sužadinę tautą didvyriškiems žygiams ir kovoms už laisvę.

Ne tik šiose, bet ir visose kitose

se TS dienose, kaip užsiėmimo, taip ir vakarų laukų programose lietuviškieji dalykai bus pabrėžiami ypatingu stropumu. Stovyklos dainų repertuaras (40 dainų) turi 70 nuos. liaudies ir patriotinių dainų. Turimomis žiniomis į TS vyksta vienietai ruošia laukų programai meniskus montažus su taut. šokiais, vaidyba ir dainomis. Specialiai šiai TS yra paruošta visa eilė didesnių apimtų miško žaidimų, kuriems turinys ir motyvai imti iš Lietuvos istorijos ar lietuvių tautosakos (pvz., žaidimai "Lietuvių kova su kryžiuočiais", "Knygnešiai", "Partizanai", "Particio žiedas" ir kt.).

Ne paslaptis, kad dalis mūsų jaunimo tarpusavyje įpranta vartoti ne lietuvių kalbą. TS pirmasis įstatas aiškiai reikalauja: Savo tarpe vartojame tik tėvų kalbą!

TS trimto signalai skelbs programos dalis lietuviškų dainų melodijomis. Parodėse bus stengiamasi pavaizduoti lietuviškojo liaudies meno grožį ir kiek išgalvoti leis — pavaizduoti gausius lankytojų Lietuvos reikalus. Savas radijas duos rinktines lietuviškas dainas, muziką bei kt. programą. Tų pačių tikslų sieks ir TS dienraštis, kurį leis akademikai skautai.

Išorinėmis dekoracijomis taip pat bus stengiamasi parodyti, kad čia yra lietuvių skautų stovykla. Vartai, papuošimai ir pati skautų uniforma su lietuviškosios trispalvėmis. TS ženklas — Geležinis Vilkas. Prasmingas simbolis šioms laikams, kada mes privalome visomis išgalėmis skelbti pasauliui apie didžiąją kruviną skriaudą, kurią kenčia nekaltą tautą prie Baltijos ir Nemuno krantų... (sk)

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos REdublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.
antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REdublic 7-5020
Namų WAlbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

KAS

UŽSISAKĖ

TAS NESIGAILĖJO!

DIRVA —

Kas ir kur?

• **Primername, kad Lietuvių Dailės Parodai, rengiami P. Liet. Bendruomenės Seimo proga New Yorke, Riverside muziejuje, dabai prisiunčiami rugpjūčio 4, 5, 6 dienomis ir priimami rugp. 4 d. vakarė 7-9 val. šiuo adresu: 259 North 5th Street, Church of the Annunciation, Brooklyn 11, N. Y.**

Jury komisijai prisiunčiami tapybos, skulptūros ir grafikos darbai (nedaugiau kaip penki), gali būti įvairių meno krypčių ir stilių. Laiškas su informacijomis ir \$5.00 mokesčiu siunčiamas: A. Kašuba, 104-06 217 Street, Jamaica 29, N. Y.

• **Vasarvietės "Bangos", Cope Code, vasarotojai, sužavėti Bostono Studentų Sąjungos skyriaus veikla, savo vasaravimo proga, aukojo per skyriaus pirmininką, M. Pakštį, studentų žurnalui "Lituanus" paremti:**

Dr. A. Aželis, Cleveland — \$5.00; Dr. D. Degesys, Cleveland — \$5.00; Dr. Ed. Juodėnas, Cleveland — \$5.00; El. ir Pov. Mikšiai, Cleveland — \$5.00; K. Gudėnas, Philadelphia — \$2.00; A. Vagelis, Worcester — \$2.00.

• **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės koncerto, kuris įvyks Carnegie Hall, programą išpildys:** Čiurlionio ansamblis, Dainavos assamblis, Pirmyn choras ir Varpo choras. Solistai bus: J. Kristolaitis, A. Stempuzienė, St.

ROCHESTER

ŠEŠTA TARPTAUTINĖ DIENA

Liepos 27 d. Rochesterio miesto vadovai šėštą kartą iš eilės surengė tarptautinę dieną. Ontario paplūdimys, puikus oras, tradiciniai puiki programa, su traukė keliolika tūkstančių žmonių. Desimt tautinių bei rasinių grupių pasirodė su savo dainomis, šokiais, muzika.

Lietuvius atstovavo St. Ilgūno vadovaujama tautinių šokių grupė, pašokdama keturius įspūdingus šokus: Kubilą, Malūną, Kaurinę ir Cigonėlį. Žavėtinai tautiniai kostiumai, besikeičiančios šokių scenos sudarė gėlyno vaizdą. Tai pastebėjo programos vadovas amerikietis, tuo gerėjosi ir žiūrovai, palydėdami mūsų kius gausiausiais plojimais.

Šokėjams, ypač jų vadovui St. Ilgūnui, už įdėtą didelį darbą priklauso padėka.

Beje, kitais metais Roshesterio tautinių šokių šokėjai ketina atšvesti savo dešimtmetį. Tada bus proga plačiau paminėti, kiek naudingo darbo nudirbo visa eilė jaunųjų ir jų nuolatinis vadovas.

Artėjant Bendruomenės seimui, jau dabar ruošinėjama pradeda šį įvykį propaguoti.

Malonus reiškinys, kad nekurie atstovai jau dabar sudaro kontaktus ir prašo pasiūlymų būsimam seimui. Praverstų šiam reikalui ir platesnis Bendruomenės susirinkimas, kad atstovai nenuvežtų į seimą tik kelių asmenų nuotaikas.

B. U.

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS I SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖ PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

116 East 7th St.
New York City
Tel. YU 2-0380

990 Literary Rd.
Cleveland 13, Ohio
Tel. Tower 1-1461

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančių patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas).

Jūs dar spėsite persiųsti maisto produktus vasaros laikui. Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, kaip tai — sviesto, arbatos, kavos, ryžių, kumpių ir t.t., o taip pat pramonės gaminių: vilnonių audėklų, dirbtinio šilko, odų visokiausiu rūšių, skarelų, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis. Atsimeinkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

KAIP TOS ŠALIES VARDAS LIETUVISKAI?

DIRVA, minėdama dabar politikos sūkurio centre atsėdusį kraštą, rašo LIBANONAS. Panašiai, nors ne visada, rašo ir NAUJENOS. Kiti rašo LEBANONAS arba LIBANAS. Kaip gi iš tikrųjų tos šalies vardas lietuviškai?

Iš šventraščio atsimeiname LIBANO kėdus. Tai atėjo iš lotyniško LIBANUS. Prancūzai iš to pasidarė trumpesnę LIBAN (kirčiuojama A). Iš čia tai vardą bus perėmę visi mūsų kaimynai slavai, tik rusai pakeitė garsą B į V ir rašo LIVAN. Mes Lietuvoje buvom tvirtai pasisavinę tą per slavus atėjusį prancūzišką-lotyńskią vardą, LIBANAS. Ir dabar tik taip tą vardą Lietuvoje terašo.

Anglai, matyt nusiklausę pačių arabų ištara, rašo kitaip:

ir įvairi. Kviečiami visi lietuviai gausiai dalyvauti.

GYDYTOJŲ ISVYKA

Detroito gydytojų su šeimos išvyka įvyks rugpjūčio 10 d. ALRK stovyklavietėje "Dainava", prie Manchester.

LANKO CALIFORNIJĄ

Dr. Kęstutis Paulavičius, kuris dirbo Flinto ligoninėje, vykdamas Californijon, sustojo Detroito, kur aplankė visą eilę savo pažįstamų. Dr. K. Paulavičius galvoja pasilikti Californijoje ilgiam laikui gyventi.

Pavieniai asmenys ir organizacijos, suinteresuotos savo korespondenciją išspausdinti mūsų Dirvoje, kreipiasi Neringon — Vladas Pauza, telef.: TA 6-7134.

NEW YORK

Lietuvos Atsiminimų radijas New York, rugpjūčio 10 d., sekmdienį ruošia savo metinį piktiką, kuris įvyks Jamaica Polish National Hall & Park.

Programoj: Miss Lithuania rinkimas, Karališkos šeimos rinkimai ir Polkos ir Tango šokių kontestas.

Kviečiami visi atsilankyti.

NEWARK

Lietuvių Diena New Jersey buvo atšvesta pagal LB vadovų direktivą š. m. birželio mėn. 29 d. Royal Gardens parke, Rahway. Tai dieną lietuviškose kolonijose vyko ir daugiau rengimų, dėl ko visuomenė turėjo būti skaldoma net į tris dalis. Nežiūrint tokios padėties, L. Dienos parengime svečių atsilankė arti 1000. Ypačiai dang privažiavo, dienai baigiantis, jų žodžiais tariant, "kitur pareigą atlikus".

Sventės rengimo apyvarta siekė iki \$1200.00, o pėno bendruomeniniams reikalams liko \$451. Meninė dalį išpildė kons. studentė Stankūnaitė, Elizabetė skautai, Kearney ir Lindeno lietuviškų mokyklų mokiniai. I. J.

VILNIEČIŲ GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 10 d. vietos skyrius ruošia Birnėvičienės ūkyje gegužinę. Laukiama vilnietės žurnalistės Salomėjos Narkelūnaitės, kuri neseniai aplankė Punks lietuvių ir įteikė rašomą mašinėlę. Gegužinė žada būti įdomi

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA
DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS
KRONIKA

PARASE

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintėlis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

LEBANON, o taria trumpai kirčiuodami E ir vos teuzkliudydami A. Gal kažkur yra ar buvo tariama toji E kaip I. Vokiečiai pasidarė LIBANON. Vokiečiai dabar seka ir DIRVA, pridėdama dar lietuvišką galūnę.

Patys to krašto žmonės, kalbėdami apie kalnus, kuriuose auga garsūs kedrai, karaliaus Salomono naudoti Jeruzalės šventykla statyti, sako DZEBEL LIBAN, kirtis ant E ir ant A, o pirmasis garsas po L trumpas pusiau I, pusiau U, panašus į vokiečių "U umlaut", bet kiek artimesnis prie I. Ir kraštą vadina LIBAN, arba, jeigu visai oficialiai, tai sako EL DZUMHARIJA LIBANANJA, atseit "Libaninė Respublika". (Patikrinta ta kalba leidžiamo laikraščio redakcijoje ir to krašto konsulate).

Išsina, kad nei angliai, nei vokiečiai nepataikė tiksliai perimti krašto žmonių tarties, be reikalo palikę lotynų-prancūzų pridėtą A po B, ir galūnę pakeitę A į O. (Anglai tai bent taria tą O kiek panašiai į trumpą A), tik kirčiuoja pirmąjį skiemenį, o ne paskutinį, kaip reiktų).

Tai kaip gi lietuviškai? Aš pasilikčiau prie jau per kelias dešimtis metų įsitvirtinusio LIBANO. O jeigu jau tobulinti, tai verčiau sekant originalą, o ne svetimus iškraipymus. Būtent, sakyti ir rašyti LIBANAS arba LIBANANJA. — vr.

Tai kaip gi lietuviškai? Aš pasilikčiau prie jau per kelias dešimtis metų įsitvirtinusio LIBANO. O jeigu jau tobulinti, tai verčiau sekant originalą, o ne svetimus iškraipymus. Būtent, sakyti ir rašyti LIBANAS arba LIBANANJA. — vr.

Tai kaip gi lietuviškai? Aš pasilikčiau prie jau per kelias dešimtis metų įsitvirtinusio LIBANO. O jeigu jau tobulinti, tai verčiau sekant originalą, o ne svetimus iškraipymus. Būtent, sakyti ir rašyti LIBANAS arba LIBANANJA. — vr.

SVEIKINTINA PPADĖTIES ANALIZĖ

V. Kvieskos straipsnis (DIRVOS 57 nr., 4 psl.) sveikintinas, kaip padėties analizė. Išvadų dar nėra, bet tokios analizės gal paskatins ir aiškesnės išvados greičiau subrandinti.

Bet turiu porą pastabų.

1. Gerai ar blogai, kad "Vilkas dirba tokį darbą, kurį turėtų dirbti pasiuntiniai" (normaliais laikais)?

Jeigu tas darbas būtų ne tik dirbamas, bet ir padirbamas, be to, padirbamas su diplomatine tarnyba sutartu būdu, o kiek tik galima tai tiesiog per ją (siekiant visur pabrėžti, kad mes patys nesvyruodami laikome Lietuvos valstybę teisiškai tebeegzistuojančią), tai būtų gerai. Bet dabar nei vieno, nei kito nėra.

2. V. Kvieska sako, kad "Vilkas suskiles". Tai netikslus padėties apibūdinimas. Vilkas nėra "suskiles". Tik jis nėra Vilkas, tai yra, nėra vyriausias, kadangi apima tik tam tikrą dalelę

užsieniuose esamos lietuvių visuomenės veiklai. Taigi jis yra tik vienas iš mūsų užsieniuose turimų laisvės kovos organų, lygaus laipsnio su eile kitų, o ne vyriausias jų tarpe.

A. Varnelis, Detroit

DĖKOJAME DIRVOS RĖMĖJAMS

Dirvai paremti skaitytojai atsiuntė šias aukas:

Pupininkas J., Rochester \$1.00
Bivainis J., Chicago 2.00
Petronis J., Los Angeles 1.00
Prask. A., Cleveland 2.00
Bruožis V., Cleveland 2.00
Pažera St., Royal Oak 2.00
Puzinas J., Philadelphia 2.00
Morkūnas K., Wallingford 5.00
Aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

NORINTIEJI VASAROTI

savininkų Stasio Lūšio ir Brutenio L. Veito vasarvietėje, kuri randasi saulėtam Cape Code, kreipiasi sekanciu adresu:

Colonial Inn
Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Ar įstoja į
VILTIES draugiją?

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

LIETUVA IR MASKVA

J. JAKSTAS

II

Maskva, siekianti dominuojančio orumo stačiatikiškame pasaulyje, tapo grėsmė Liet. Didž. K-tijai. Ši, ligšiol buvusi vyraujanti jėga rytų kaimynų atžvilgiu, atsigręžusi į Maskvą, pradėjo kovą su jos kaimynais. Dar 1449 m. sutartis Kazimiero su Maskvos kunigaikščiu rodė jėgų pusiausvyrą. Čia sverta nesiekė kitas kito valdų, neremti nė vienos pusės priešų ir bendrai veikti prieš Krymo totorius. Nebent tam tikru nusileidimu Maskvai galima laikyti josios metropolito Jono pripažinimą ir Liet. D. K-tijos ortodoksinei Bažnyčiai. Šis lygybės pagrindais susitarimas buvo pirmas ženklas, kur Maskva pirmą kartą nesiekė kitas kito valdų, neremti nė vienos pusės priešų ir bendrai veikti prieš Krymo totorius. Nebent tam tikru nusileidimu Maskvai galima laikyti josios metropolito Jono pripažinimą ir Liet. D. K-tijos ortodoksinei Bažnyčiai. Šis lygybės pagrindais susitarimas buvo pirmas ženklas, kur Maskva pirmą kartą nesiekė kitas kito valdų, neremti nė vienos pusės priešų ir bendrai veikti prieš Krymo totorius.

Maskva, jauna, centralizuota, biurokratinė valstybė, be to, pasigėrusi mesianistinėmis idėjomis, atseit, būti pasaulinė pravoslavių tvirtovė, toli pralenkė seną, nelankstią Lietuvos - Lenkijos valstybę, kurią dar silpnino bekišas bajorų luomas. Tad Maskva pasuko imperializmo linkme ypač įsiviešpatavus Jonui III (1462-1505).

Šis Vytauto provaikaitis, rodos, bus paveldėjęs prosenelio politinę išmintį ir veržlumą. Jis per ilgą viešpatavimą išlėkė Maskvą į pirmąją galybę ir padarė ją tikrą pravoslavių tvirtovę. Mažosios aplink Maskvą buvusios valstybės atsigręžė į Jono III valdžią. Ypač didelis šuo- lis galybės linkme buvo D. Naugardas prisijungimas.

Šis miestas, išaugęs iš prekybos su vakarais ir ilgus amžius laisvas dominavęs visą Rusijos šiaurę, iš pat pradžių atkakliai gynėsi ir ieškojo paramos lietuviuose. Vadovaujantieji miestiečiai siuntė delegaciją pas Kazimierą, sutarė pakta ir pasidavė jo suverenitetui. (1470). Net vienas Lietuvos kunigaikštis vyko į Naugardą. Tačiau po kiek laiko Naugardas, negaudamas pakankamai paramos iš lietuvių pusės, po pakartotinių Jono III žygių atsigręžė į Maskvą. Panašus likimas kiek vėliau ištiko ir Pskovą. Maskva tuo būdu priartėjo prie Pabaltijo. Daug reikė Lietuvos nelaimei ir Tvėrės kunigaikštijos žlugimas. (1485). Ji, mat, buvo lyg užvara tarp Liet. D. K-tijos ir Maskvos.

Rytinių Lietuvos valstybės pakraščius prisijungimas Maskvai vyko lengvai. Čia nematome pasipriešinimo nei iš vietinių dali-

nių valdovų, nei iš centrinės valdžios pusės. Atrodo, Maskva tiek stačiatikiškystės masinio rusų didžiulio faktų, būtent, didelių bėgimų į Maskvą. Šis faktas tebuvo istorikų ligšiol vos probėgsmiais paliečiamas, nurodant jo spėjamas priežastis. Daugiausia rusų didelių bėgimų priežastimi laikyta stačiatikių tikybės persekiojimas iš katalikų pusės. Kai kurių istorikų taja priežastimi akcentuota Maskvos imperializmas ir didelių tarpusavės kovos.

Bene pirmas istorikas, ryžisęs tirti Lietuvos rusiškų didelių bėgimų į Maskvą motyvus XV a., yra amerikietis O. P. Backus, parašęs tuo klausimu Yales u-tė dizertaciją (Motives of West Russian Nobles deserting Lithuania for Moscow 1377-1514, 1957). Sunki stiliumi, kiek padrikais turiniais, bet nepaprastai apšviesti dokumentuotame veikalė autorius rodo buvus įvairių dezertiravimo motyvų.

Religinis motyvas, nors daugeliu atveju ir neneigtinas, lemiamos reikšmės neturėjęs. Baccus nuomone, didelių pasidavimų Maskvai vyriausios priežastys buvusios politinio militarinio pobūdžio, būtent, valstybės centralizacija, katalikybės paimavimas, rytinių pakraščių blogesnis traktavimas ir katalikų valdininkų brovimasis ir, pagaliau, bajorų tarpusavės peštynės, kur kai kurie ieškojo Maskvos apsaugos ir tikėjosi su jos pagalba atgauti žemes. Be to, rusiškos diduomenės nepasitenkinimą Lietuvos D. K-tija žadinę ir viso bajorų sluoksnio privilegijavimas.

Tad Maskvos pradėtas XV a. Lietuvos žemių okupavimas sklandžiai vyko ir jos žygis buvo lyg pasivaikščiavimas. "Mūsų didžiojo kunigaikščio žmonės be perstogės atmininėja Lenkijos karaliui žeme", pareiškė 1486 m. Jono III pasiuntinys Krymo totorių kanui.

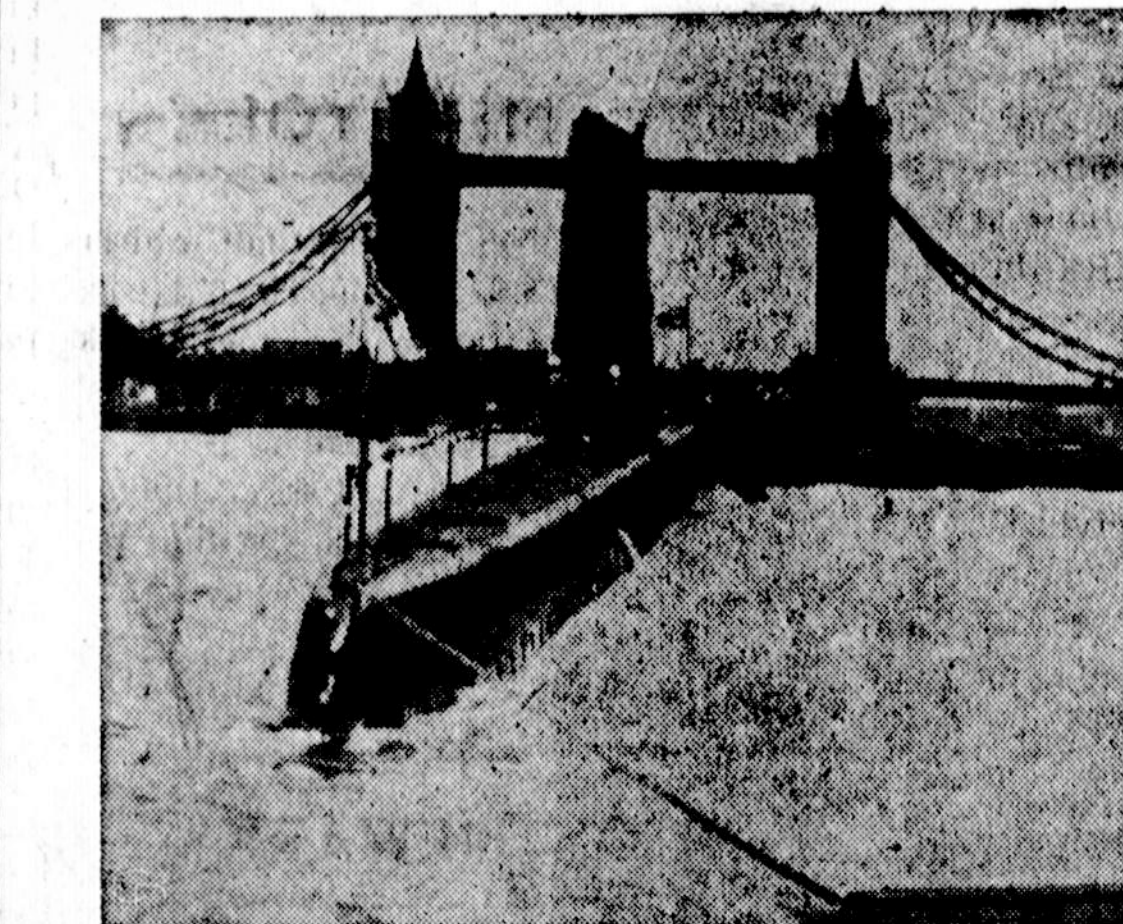
Tuo tarpu Kazimieras, pirmą kartą įsitraukęs į ilgą kovą su ordinu, vėliau, rodos, svajojęs apie kryžiaus karą prieš netikėlius turkus ir totorius ne neorganizavo veiksmingesnio pasipriešinimo. Nors, tiesa, ruošėsi suburti sąjungą prieš Maskvą, pritraukdamas Livoniją, švediją, Volgos totorių kaną ir net nusikraustant Jono III brolis. Bet, skundėsi popiežiui dėl Maskvos užmačių ir iš Jono III gavo

išdidų atakirtį: "Gera būtų, jei popiežius suprastų, kad nei Vengrijos nei Lenkijos karalius neturi teisės į jokią Rusijos kraštą — į Kievą, Smolenską, Cernigovą ir į daugelį kitų kraštų ir miestų. Jie yra seni Rusijos kraštai ir žmonės, kurie ten gyvena, yra rusai; ir Jonas yra jų paveldėtojas, viešpats visų tų Rusų kraštų".

Tad išdidus caras — jau tą titulą faktiškai pasisavinęs — įsijungė Okos aukštupio kraštus, toliausiai į rytus įsikišusius ir mažiausiai su Lietuvos D. K-tija susietus. Užėmęs dar Viazmą, Jonas III pasiekė Smolensko apylinkes. Šį pirmą įspūdingą Maskvos pasisiekimo etapą dokumentuoja Liet. Didž. Kunigaikščio Aleksandro sutartis su Jonu III 1494, kur minimos įvairios vietovės daugiausia Okos srities, atitekusios Maskvai. Tolimesniuose žygiuose Maskva pasiekė Dniepro aukštupio ir 1514 parėmė Smolenską — vartus į pačią Lietuvą. Maskva iki XVI a. pradžios prislinko prie Dniepro ir Dauguvos aukštupių ir daugiau nei trečdalis Liet. D. K-tijos teritorijos jos valdžioje atsigręžė.

Ši kritiška Lietuvos padėtis, kada rusai jau priartėjo prie josios kamieno, kaip tik sutapo su šv. Kazimiero kulto pradžia. Čia itin reikšminga, kad vienas ankstyvesnių ir garsiausių šventojo stebuklų įvyksta ties Polocku bei Dauguva, kur lietuvių kovojo su maskviečiais (1518). Šiuo atveju itin ryškėja vos pradėtas skleistis karaliai kulto tikslas: sieti jį su antipravoslaviška ir antimaskoliška nuotaika. Šventasis lyg verčiamas antgamtinio lietuvių katalikų sąjungininku jų kovoj su stačiatikiškais rusais. Ne kas kita, kaip Maskvos milžiniška ekspansija, ypač antrojo XV a. pusę, bus žadinusi mūsų šventojo kultū ir kreipusi jį antirusiška linkme.

Si kritiška Lietuvos padėtis, kada rusai jau priartėjo prie josios kamieno, kaip tik sutapo su šv. Kazimiero kulto pradžia. Čia itin reikšminga, kad vienas ankstyvesnių ir garsiausių šventojo stebuklų įvyksta ties Polocku bei Dauguva, kur lietuvių kovojo su maskviečiais (1518). Šiuo atveju itin ryškėja vos pradėtas skleistis karaliai kulto tikslas: sieti jį su antipravoslaviška ir antimaskoliška nuotaika. Šventasis lyg verčiamas antgamtinio lietuvių katalikų sąjungininku jų kovoj su stačiatikiškais rusais. Ne kas kita, kaip Maskvos milžiniška ekspansija, ypač antrojo XV a. pusę, bus žadinusi mūsų šventojo kultū ir kreipusi jį antirusiška linkme.

Pirmasis britų pokarinis naujos konstrukcijos povandeninis laivas Porpoise išplaukia pro garsųjį Temzės Bokšto tiltą į savo paskyrimo vietą. Jis yra 290 pėdų ilgio, gali labai giliai panerti ir išvystyti didelį greitį po vandeniu.

ROJAUS IR ŽEMĖS ŽMOGUS

ANTANO ŠKĖMOS DRAMA ŽVAKIDĖ

VIKTORAS MARIONAS

A. Škėma, kaip retas dramaturgas, turi laimę savo dramų spaudos lentynose kengų pavaldumui. Sekasi jam ir konkursus laimėti. Žvakidė yra jo antra premijuotoji drama. Ji buvo išskirta 1955 m. Darbininko konkurse.

Kitose dramose ar novelėse reikišis gana spalvingom liberalistinėm nuotaikom, žvakidėje Škėma stengėsi orientuotis į konkurso skelbėjų pasaulėžiūrą. Tačiau yra likę laisvės vienai ir kitai interpretacijai.

Žodinėje formoje Škėma ir šitoje dramoje yra išlaikęs savo jau nusistovėjusį individualų stilių. Kaip kitur, taip ir čia jis nevengia jam būdingų triukų kuriai nors frazei ar scenai į dėmesio centrą iškelti. Jie, kad ir nepakelia kūrinio meninės vertės, padvelkia gaivinančių vėjų slinkties monotonišumoje.

Taupiu, poetiškai turtingu (vidine prasme) žodžiu Škėma savo skaitytoją veda gana iškilom formos aukštumom į gilių susimastymo stotį. Tuo išsako žvakidės esminę vertę. Scenoje ji galėtų žūti dėl gsdinančio statiško ir įprastinei publikai nesuvokiamumo.

Žvakidė yra egzistencinės minties drama. Ji įrėdyta į biblijinę Kaino ir Abelio istoriją, atkeltą į lietuviškąją erdvę, į skutinąją pirmojo bolševikmečio dieną.

Dramos mintis taip turtinga asociacijom ir interpretacijų galimybėm, kad laikraštiniuose sklaidoje prisieta ribotis tik skeletiniu jos pristatymu.

Biblijinio mito Kaino ir Abelio drama leidžiasi psichologiškai

aiškinama. Dangaus atmetimas jo aukos Kainui turi egzistencinės lemties prasmę. Jis negali dangaus reformuoti ir nesuvokia savo paties reformos reikalo. Desperacijos būsenoje ir emocijų valdžioje jis automatiškai įvykdo aktą — Abelio nužudymą, kuris jo egzistencijai būna nieko neišsprendžia, nes jis ir nėra tos bylos elementas.

Jeigu Škėmos Kaino — Kosto pavadinimo — aktą, brolio Antano (Abelio antrininko) nužudymą, mėgintume psichologiškai aiškinti, būtume priversti tarti, kad jis nepribrastantis, gana dirbtinai priverstas. Dėl to, kad motina Jieva (jau seniai mirusi) vaikui širdies Antaną bus mylėjusi iš dienos, o Kosta, kaip jam atrodė, iš prisivertimo, pavydas ir maudas būtų buvusios per silpnos aistros padaryti Kosta bolševikų sėbrų, dėdės klebono ir kaimynų išdaviku, pagaliau, jį mylinčio brolio žudiku.

Psichologiškai apsprendžiant, šitoks Kostas, veiksmo metu atostogaujantis muzikos studentas, neįtikintų mus nei savo išdaviko, nei ypač žudiko vaidmenyje. Šitokio įtikinimo autorius ir nebus siekęs. Jam nebus galvos kamavusi psichologinė, taigi, ir realistiškai būtinė drama.

Škėmos mintis Žvakidėje (ir kituosiuose kūriniuose) sėka tą žmogaus buvimą žemėje sampratą, pagal kurią egzistencija sukuria būtytį, kokia ji iš tikrųjų yra. Pirmą egzistenciją, paskui esenciją. Šitoks mintijimas išreiškia sukilimą prieš tradicinę — esencialistinę ir idealistinę — filosofiją. Tą sukilimą pažįstame daug kontroversinių refleksų žadinančiu egzistencializmo vardu. Egzistencializmas nėra filosofija, nėra mokslinė sistema, bet filosofavimas, atsiskleidžias tradicinių sistemų kritika ir pažiūrų į būtyt metodus.

Galima įžiūrėti, kad Škėmai apsprendžiančios įtakos bus turėję iš įvairių šaltinių garuojančios egzistencialistinės įtaigos, kylančios iš ateistinių autorių. Ypač prancūzo J.-P. Sartre's pažiuos regimai bus įkvėpusios Škėmos mintis ir sprendimus. Škėmos dramose nevienoje situacijoje sutinki Sartre'o dramų žmogų, jo bėdas ir aktus. Pastanga žvakidę padaryti konkurso skelbėjams pasaulėžiūriškai nematminga, kaip kuriais aspektais dramoms mintį surišo su teistinių egzistencialistų Paul Tillich ir Gabriel Marcel mintijimais. Tai galėjo įvykti ir be įsistudijavimo šituos autorius ir nukristi kaip

neišvengiamas intencijos vaisius, pasukus į religinių susimastymų pasaulius. Bet pagrindinės žvakidės minčių gairės vis dėlto liko sulgyjuotos su Jean Paul Sartre'o idėjom.

Tik pasitelkę egzistencialistinius metodus, galėsime iš arčiau įžiūrėti į žvakidės veikėjų psichologiškai mažai bepateisinamas nuotaikas ir aktus. "Nes jeigu egzistencija iš tikrųjų yra pirmą esencijos, nebus galima išaiškinti kieno nors veiksmo, atsiemiant į duotą ir specifinę žmogaus prigimtį; kitais žodžiais, nėra jokio determinizmo — žmogus yra laisvas, žmogus yra laisvė" (Sartre).

"...Esu laisvas. Nebėra dūmų, ir aš laisvas..." — sako Kostas (39 psl.).

Tikras laisvės supratimas yra būtis beviltiškos padėties supratimas. Ji nėra dovana, bet neįšvengiamybė. Ji užveda į pačią (būčiai) visą atsakomybę. Joks patarimas neturi galios ir vertės. "Mes esame palikti vieni, be pasiteisinimo. Tai ir yra, ką aš manau, kai sakau, kad žmogus yra pasmerktas būti laisvas" (Sartre).

Žmogus nerealizuoja savo laisvės, pats savęs nerealizuodamas. Pats savęs nerealizuoja, nedarydamas sprendimų. Žmogus gali nedaryti sprendimų būdamas nesąmonės būsenoje, "Rojaus svajingame nekaltume" (Paul Tillich).

Tokia Rojaus būtybė yra Kostas sesuo Liucija. Jai nėra ribos tarp šiaurės ir anapus, ji mato mirusį dėdę kleboną ir kalbasi su juo, lyg su gyvu. Liucija dar nesuvokia, kad ji pasmerkta būti laisva, jai dar neprivalo rinktis tarp duotų galimybių, ji dar nekaltą, be nuodėmės, pirminės vienybės pati su savim būsenoje.

Šeimos tėvas Adomas laisvės pasmerkimą jau pažinęs. Pasirinko vesti nemylimą ir nemylinčią Jieva, su kuria prieš vestuves ištvrkavo ir į "bėdą" (Kostu pakrikštytą) įpuolė. Sąžinė jam sakė, kad ta mergina ne jam, o jis ją vedė... "Aš įvykdžiau nuodėmę... Kalvė. Ir kalvė buvo melas. Aš norėjau drožti iš medžio Kristų". Adomo nuodėminga laisvė padarė jį žemės žmogum, priverstu daryti melagingus savęs realizavimo aktus ir per juos tampančiu svetimu ir sau, ir kitiems.

Nuodėmingo pasirinkimo ženklą pažymėtas ir Kosto brolis Antanas. Jis kūrė religinius elėkščius. Dėdė klebonas jais susidomėjo ir bolševikmečiu pasi-atmestina, kaip kuriais aspektais dramoms mintį surišo su teistinių egzistencialistų Paul Tillich ir Gabriel Marcel mintijimais. Tai galėjo įvykti ir be įsistudijavimo šituos autorius ir nukristi kaip

Egzistencialistas nemėgins Adomo ir Antano teisinti psicho-

loginiais motyvais, aištrų ir vitalinių instinktų automatizmu. "Egzistencialistas netiki į aištrų galią... Jis mano, kad žmogus yra atsakingas už savo aištras" (Sartre).

Lemiamą valandą, karui kilus, Kostui siūlomi du pasirinkimai: bėgti su savo sėbrais bolševikais arba kovoti (ir, greičiausiai žūti) šalia tėvo ir brolio. Abudu siūlymai alternatyviniai. Ir vienas ir kitas gali jo likimą išspręsti objektyvinėje situacijoje. Bet jie nesuima jo paties galimybių. Jie neturi jokio susilietimo su jo subjektyvine situacija. Egzistencinėje srityje jie jam svetimi. Jis nuo vaiko dienų jau tėsio kito užstotas, gyvena tame. Jo paties grojimas jam pristato jo būties pikta nykumą. "Ji įkyri — toji Toccata. Kai ją groju — matau visiškai juodą dangų. Jame nėra žvaigždžių. — Niekio nėra" (Zv. 71 psl.).

Kostas čia ir dabar išgyvena patį lemtingiausią laisvės prakeikimą. Jis negali nesirinkti, negali savęs nerealizuoti. Jis turi pašalinti tą (Antaną), kurio akimis į save žiūrėdamas privalo save matyti kaip objektą, daiktą, nerealizuojamą būtyt. Brolio nužudymas jam nėra keršto ir atsilyginimo aktas, bet kelias iš daiktinės būsenos pereiti į egzistencinę būseną. Tegailimas tik toks šito baises akto išaiškinimas, nes psichologiškai (= realiai) autorius jo neparuošė ir, berods, nesistengė paruošti.

Šitas Kosto pasirinkimas buvo klaidą (= nuodėmę). Broliu-dystės aktas jį nustumė į būseną, kurią miręs klebonas pokalbys su Liucija pavadinio "Pradžią". Šitai būsenai nusakyti teistinė pasaulėžiūra turėtų Nema-lonės arba gal ir Pragarą vardus. Bet vargu, ar Škėma čia tas sąvokas galvoję turėjo. Man jo "Pradžią" daugiau primena tą būseną, kurią J.-P. Sartre savo drama Huis Clos pristato. Tai būseną, kurioje niekas nesikeičia, kur vienas ciklui pasibaigus, tas pats ciklas vėl iš pradžių prasideda. Tai žmogaus gyvenimas daiktu tarp kitų daiktų. Tai laisvė be galimybių. Absurdas. "O tu negyvensi: tu mirsi amžinai, ir negalėsi numirti" — pasako žuvis Klebonas, kai Kostas jį regį, nužudęs žvakidė savo brolių (psl. 95).

Sartre, Anulhas ir Camus skelbia, kad toks absurdas yra žmogus ir jo gyvenimas, kad jis neturi prasmės, nes su mirtim viskas baigias.

Ar į šitą mintį ir žvakidė veda?

Kas tiki Malonę, atsakymą sau duos kitais šitos dramos žodžiais:

"Jis mirė — tavo brolis, ir jis gyvens" (psl. 95).

ISTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(3)

Tai buvo gabalas, kurio niekada anksčiau nebuvau girdėjęs grojant, bet pažinau jį tuoj pat, tą melancholišką seną dainavimo būdą, ir atmintyje rinkau žodžius galbūt gražiausios neapoliečių liaudies dainos:

"Fenestra che luciva e mo non luce
Segn' è ca Nenna mia stace malata,
S'affaccia la sorella e me lo dice:
Nennela toja e morta e s'è atterrata,
Chiagneva sempe, ca dormeva sola,
Mo dorme in distinta compagnia".*)

Grodamas jis nedrąsiai žvalgėsi į mane. Pabaigęs nudenęję savo žilą galvą — taip prasidėjo mūsų pažintis. Nesunku buvo pastebėti, jog laikai sunkūs — jo kostiumas buvo kelias susirūpinimą, ir vargo blykšlės

dengė jo subliūskusius bruožus, kuriuose aš įsikačiau nepataikyto žmogaus gyvenimo istoriją.

Jis buvo kilęs iš kalnų prie Monte Cassino, tačiau iš kur buvo atėjusi beždžionėlė, niekada nepasisekė tikrai sužinoti.

Ir taip mes šen ir ten susitikdavome, man beklajojant po vargšų kvartalus. Jei aš turėdavau laiko, stabtelėdavau išklausti poros numerių, nes mačiau, kad tai seniai teikė džiaugsmo, o kadangi aš naujoms pažintims su šunimis kišenėje visada turėdavau gabaliuką cukraus — netrukus susidraugavau ir su beždžionėle. Beždžionėlės ir jos impresario santykiai buvo nepaprastai nuoširdūs, nors mažoji ir neišpildė jį sądėtų lūkesčių; ji neįsmoko nė vieno numerio, kaip senis man pasakojo. Vis bandymai ją mokyti jau seniai buvo mesti, beždžionėlė tūnojo susitraukusi ant vargonėlių ir nieko neveikė. Jos veido išraiška buvo liūdna, kaip daugumo gyvulių, ir jos mintys buvo toli nuo čia. Tačiau kartais jį pabudavo iš savo svajonių, ir jos akys galėdavo sviesti nepasitiktinį, beveik pikta žvilgsnį, jei kuriam nors gatvės vaikėgų pasisekdavo prasi-

veržti iki podiumo ir pabandyti ją truktelti už uodegos, kuri buvo išlindusi pro auksu siuvinėtą garibaldišką mundurą. Man beždžionėlė visada buvo maloni, pasitikėdama įdėdavo savo raukšlėtą ranką į manąją ir išsiblaškiusi primindavo tą mažą mano dėmesį, kurį aš jai galėdavau suteikti. Ji mėgo visus saldumynus, tačiau pakepinti migdolai jai buvo skaniausi.

Nuo tos dienos, kai senis savo muzikalių draugų vieną dieną pastebėjo ant Hotel de l'Avenir balkono, jis dažniau ten pasirodavo ir pagrodavo po mano langu. Vėliau, kaip sakytą, buvo susitarta, jog jis reguliariai ateis du kartus per savaitę man pagroti — tai gali atrodyti kiek per prabangų medicinos studentui, tačiau senio reikalavimai buvo toki kluks, o aš taip mėgau muziką. Tarp kita ko, tai ir buvo vienintelis išsiblaškyimas, Hotel de l'Avenir kambaryje buvo kietai dirbama, nes pavasarį norėjau laikyti valstybinius egzaminus.

Taip praėjo ruduo, ir atėjo blogas laikas. Turtingieji derinosi naujuosius žiemos modelius, o vargšai drebojo iš šalčio. Pirštinių rankos kar kartą vis labiau sutingo palikti šiltą muftą arba kailių išmuštas kišenes, kad galėtų išimti vargšui centą, problematiškai uždarytus langus telkėsi iki mėlynumo sušalę gatvės egzistencijai kaskartą vis sunkėjo kova dėl būvio. Kiemuose prieš beviltiškai

dailininkai, arfininkai, zampognari ir smuikininkai; niekieno neklausomi nuaidėdavo gyviausi jų repertuarų gabalai: "La Bella Napoli" ir "Santa Lucia", kai sugrūbė pirštai slankiodavo mandolina, o šalčio kreiama sėslė mušdavo būgnelį. Veltui senasis gatvės dainininkas su kimu patosu dainavo apie "la gloire" ir "la patrie", veltui mano senasis draugas grojo tą gabalėlį "per gli amici"! Vis tankiau krito snaigės ant jų nuogų galvų, vis rečiau krito variokai ir jų atkistas skrybėlės.

Retkarčiais sutikdavau savo draugą, ir mes visada rasdavome po gerą žodį vienas kitam. Dabar jis buvo apsiavęs senu Abruzzų kelevio apsiaustu, ir aš pastebėjau, kaip, šalčiu didėjanč, jis vis skubėsiu tempu toki kluks, o aš taip mėgau muziką. Tarp kita ko, tai ir buvo vienintelis išsiblaškyimas, Hotel de l'Avenir kambaryje buvo kietai dirbama, nes pavasarį norėjau laikyti valstybinius egzaminus.

Taip praėjo ruduo, ir atėjo blogas laikas. Turtingieji derinosi naujuosius žiemos modelius, o vargšai drebojo iš šalčio. Pirštinių rankos kar kartą vis labiau sutingo palikti šiltą muftą arba kailių išmuštas kišenes, kad galėtų išimti vargšui centą, problematiškai uždarytus langus telkėsi iki mėlynumo sušalę gatvės egzistencijai kaskartą vis sunkėjo kova dėl būvio. Kiemuose prieš beviltiškai

liau į Hôtel Dieu, pavaduodamas draugą, ir taip pralinko ištisos savaitės, kol iškeliau koją iš ligoninės.

Tiksliai atsimenu, buvo Naujųjų Metų diena, kai mes vėl susitikom. Ašėjau per Notre-Dame aikštę, Mišios buvo pasibaigusios, žmonės vilnijo iš katedros, kaip paprastai, ten stovėjo ilga elgetų eilė, norėdama pažadinti maldininkų gailėstingumą. Sunki žiema buvo jų skaičių padidinusi, šalia profesionalų elgetų, luošųjų ir aklyjų, kurie visada prie portalų garsiais balsais dėstydavo savo vargų istorijas, stovėjo ir tyli eilė atsitiktinių vargo naujokų — vargšų nelaimininkų, kurių kasdieninę duoną buvo sniegas paladojęs ir kurių išdidumą šaltis pagaliau buvo palaužęs. Kraštutinėje eilėje, kiek toliau nuo kitų, stovėjo senas žmogus, nulenktą galva, atkišęs savo skrybėlę. Skaudžiai smilktelėjo, pažinus draugą; jis buvo plonu, senu kostiumu, be abručiško apsiausto, be vargonėlių, be beždžionėlės. Iš karto buvau benorįs prie jo prieiti, tačiau kažkoks nesuprantamas jausmas mane sulaukė. Aš nepajudėjau iš vietos ir pajutau, kaip paraudau. Valandėlei stabtelėjo vienas praeinančių, lyg kažko ieškodamas savo kišenės, tačiau nemačiau nė vieno varioko nukrintant į senio skrybėlę. Pamažu aikštė tuštėjo, ir elgetos vienas po kito su mažu uždabriu sklaidėsi savo keliais.

(Bus daugiau)

*) Senoji dainos forma prarastų savo nuotaiką, jei ją išverstum į moderniąją italų kalbą. Todėl aš pirmąjį posmą užrašiau taip, kaip jis dainuojamas liaudies tarme. Ją galima maždaug taip išversti:
Mano mylimosios lange šviesa užgeso —
tai ženklas, jog mano Nenna sunkiai serga.
Lange pasirodo jos sesuo ir pasako man:
Tavo Nennella mirė ir yra palaidota.
Ji visada liūdėjo, viena miegodama.
Dabar ji miega su kilniaisiais draugais.

SVARSTYMAI

IS JAUNESNĖS IR VYRESNĖS KARTOS
VISUOMENININKŲ SUSIRAŠINĖJIMORašo
L. JAUNIS ir V. ŽILIUSJaunius Žiliui,
liepos mėn. 10 d.

...iš kultūrinės visuomeninės pusės žiūrint, atostogos ligi šia dienai nebuvo naudingos. Nieko neskaiciau, nieko nedariau... Dabar gavau VARPA. Dar ne daug perskaičiau, bet malonu rankas paimti toks apytoris žurnalas, pilnas rimtai atrodančių straipsnių. Rodos, bus dvasiško peno.

Tai matot, liaudininkai visgi kaikiš išleidžia. Statosi intelektualinės veiklos paminklų. O tautininkai tik dabar kongrese pri pažino, kad ir jiems reikia geresnės mėsos žurnalo. Bet ar jis kada bus?

Ir visi kiti išleidžia. Pranciškonai leidžia AIDUS, krikšč. demokratų TĖVYNES SARGĄ, frontininkai I-LAIVĘ, socialistai DARBĄ, netgi smarkiai pagerintą, negriežtai partišką, su modernintą, daug aukštesnio intelektualinio lygio, kaip seniau būdavo. Bet visi šiek tiek užsida- rė savam ratelį. Ir tautininkai, jeigu kada išleis žurnalą, tai turbūt bus užsida- rė, rašys tik ištikimieji, išbandytieji...

O taip norėtusi, kad pagaliau kaip nors ir kas nors išperėtų plataus užsimojimo, plačios apimties — bendradarbių, temų, minčių atžvilgiu — žurnalą, kuris būtų nebe siauros grupės, o plačiai suprastos tautiškos — liberalios lietuvių visuomenės intelektualinis pasireiškimas. SANTARVĖ man atrodė išsivys- tysianti tokia kryptimi. Bet ji, turbūt, skursta finansiskai, todėl nebesivysto, o tik šiaip taip (dirbtiniu kvėpavimu?) palaiko savo gyvybę. Be to, tenai irgi reikišiai tik ribotas bendradarbių ratelis. Turbūt neturi mag- neto, nepritraukia. Kai manote, ar yra vilties susilaukti nelabai tolimoj ateity tokio žurnalo — kad būtų neplonas, kad išeitų dažniau (nors keturis kart per metus, jei ne kas mėnuo), kad būtų neprimityvus, ir kad būtų aiškiai tautiškas ir aiškiai liberalus?...

Žilius Jauniui,
liepos mėn. 20 d.

...VARPA turi ir aš. Jau perskaičiau beveik visą. Ir man panašios mintys atėjo galvon: va, ir liaudininkai išleido žurnalą! Teisybė, čia Nr. 3-4, o Nr. 2, regis, pasirodė prieš trejus me- tus. Ir parašyta, kad tai neperi- dinis leidinys, nors ir skaičiuo- jama, kad "69 leidimo metai". Jeigu tuos 196 puslapius pada- lintum lygiomis dalimis 36-me- siams mėnesiams, tai išeitų tik po 5 su truputėliu knyginius puslapius mėnesiui. Bet kai trejų metų pa- stangos sudėtos vienon vieton, tai visgi yra ko pasiskaityti. Ir, žinoma, būsi jau pastebėjęs, kad šis VARPAS nėra nei specialiai liaudininkas, nei vien uždaras liaudininkų ratelio darbas. Rašo ten J. Žilevičius, D. Krivickas, S. Kolupaila, B. Mačiūka — visi žinomi neliudininkai.

Tiesa, jie ir rašo apie dalykus kurie nėra jokioj partinėj sferoj taigi tie straipsniai gali būti betkokios partijos ar ne partijos leidiny.

Toliau — V. Čižiūno ir Lands- bergio (kurių vienas berods yra ar yra buvęs oficialus liaudinin- kas, kitas gal, kaip sako, esąs jų simpatikas) straipsniai, vieno apie V. Kudirką, kito apie ko- munistinius romanus Lietuvoj parašyti irgi ne iš "liaudininkiš- ko taško", nors apie V. Kudirką galėjo būti progos kaip tik iš to- kio taško priėti.

Jaunimo skyriuje rašo du san- taričiai (Julius Šmulkštys ir Leonas Sabaliūnas), abu aiškūs "partiniai eretikai", nes drįsta palankiai pakalbėti ne tik apie liaudininkus, bet ir lygiai ar net palankiau apie tautininkus. O V. Butrimas, — manau, kad tai ne

tikra pavardė, — geras ir ne- siaurapartiškas publicistas, grei- čiausia, anot jo paties betariant, "praplikęs jaunuolis" apie jau- nimo pasireiškimus parašė irgi nei liaudininkiskai, nei kaip nors kitaip, o tik, pasakyčiau tautiš- kai ir liberaliai.

Du oficialūs liaudininkai (J. Pajaujis ir J. Jaks-Tyris) vėgi rašo tokiomis klausimais, kur par- tiškumui beveik nėra progos pa- sirodyti: vienas apie bolševiz- mą ir Vakarus (bando, nežinau ar tiksliai, analizuoti visą komu- nizmo istoriją, nors antraštėj pasižadėta kalbėti tik apie pa- starąjį bolševizmo keturiasde- šimtmetį), kitas apie Lietuvos ūkio galimybes ateityje ryšium su svajojamų bei siekiamų bol- ševizmo griuvimu ir laisvų Euro- pos kraštų ūkiniu sambūviu — sąjunga. Kad ir neliesdamas ideologinių klausimų, J. Jaks-Ty- ris dėsto mintis, išplaukiančias iš nacionalistinių ir liberalinių pažiūrų. Sakau, nacionalistinių, nes jis aiškiai turi galvoje esan- tį ir būsimas nacionalines ne- priklausomas ir savais interesais besirūpinančias valstybes. Bet jis drauge ir liberalas (ar neoli- beralas), reikšdamas aiškiai sim- patiją laisvam ūkiui, laisvai kon- kurencijai, laisvai prekybai, ir antipatiją centralizuotam plana- vimui, išeinančiam iš kokio nors didelio masto centro, kuriame, žinoma, vyrantų ne mažos Lietu- vos interesų atsižvelgianti valia. Straipsnis yra geras įnašas į samprotavimus apie galimą bei laukiamą ateitį, nors jis tik todėl palyginti lengvai problemą iš- sprendžia, kad liečia vien ekono- miinę sritį, kuri praktikoje neiš- vengiamai būtų susijusi su dau- geliu politinių (teritorinių, tauti- ninių, kultūrinių) problemų bei ambicijų ir dėl to būtų daug pai- nesnė.

Taigi, žiūrėk, visi šitie straips- niai nebūtinai gali tilpti tik po liaudininkų grupės iškaba. Jie gali būti ir Tavo pageidaujama- me "tautiška liberaliame" žur- nale, jei toks būtų. Tas dalykas galėtų būti laikomas dideliu pa- skatinimu santariečių įsimylė- tai tezei paremti, būtent, kad vis- gi tarp liaudininkų ir tautininkų nėra esminio skirtumo ir juos reiktų kaip nors "suzenyti"...

Bet tas pats J. Jaks-Tyris ki- tame straipsnyje teikia, gal sa- kykt, šlapia mazgote per lūpas vi- siems taip "fantazuojantiems" santariečiams. Man regis, kad VARPO leidėjus (kurie juk yra oficialieji liaudininkai) išgašdi- no ypač tų dviejų santariečių (Šmulkščio, Sabaliūno) per daug jau tautininkams atlaidūs ir ge- rokai jiems palankūs straipsniai. Dėti juos tai idėjo, bet taip pa- likti — širdis neleidžia. J. Jaks-Ty- ris, kaip tik žinomas santariečių bičiulis, matyt, buvo paprašytas sukurti tiems straipsniams at- svarą. Na, ir dėjo iš peties!

Aš, žinoma, nemanau, kad tas J. Jaks-Tyris straipsnis pakeis- tų Tavo ar kitų jauniesniųjų ma- žiau ar daugiau kritišką, bet nepriešišką pažiūrą į tautininkus. Nes tame straipsnyje nėra naujų argumentų, kaip tik apie A. Smetonos nesugebėjimą, pa- bėgimą, diktatūrą, mėgavimąsi vado garbe ir t.t. Tai nudėvėta.

Kiek neva naujesni argumen- tai gal būtų šie: 1) gen. konsulo J. Budrio kalba, kurioje tas pa- citavo bolševikų pagrindininkų pasipasakojimus apie 1926 me- tais padėtį Lietuvoj, anot kurių liaudininkų-socialdemokratų val- džios laikais jie (komunistai) galėję laisviau atsklepti ir plėsti savo veiklą; 2) J. Smetonos straipsnis pereinų metų DIRVO- JE, kur autorius įvairiais pavyz- džiais dėstė, jog valdžios nuver- timas nedemokratinėmis priemo- nimis ne visada turi būti smerk- tinas, o gali būti ir pateisinamas, kaip neišvengiama būtinybė; 3)

JAV laivyno ZPG-2, pirmasis istorijoje dirizablis, skrendas į S. Ašigalio zoną, paruošiamas 9.400 mylių keliojei. Juo skrenda 14 vyrų įgula.

PALYDĖJOM APYNI Į PASKUTINĘ
KELIONĘ

Būna įvykių, kurie žmogų, kaip nendrę svyrinę, palenkia žemėn, apkrauna liūdnom ir sun- kioj mąstymu. Nelengva rasti žo- džį, kad sunkiau iš tos nuotaikos ir minčių pabėgti. Nenorom pri- simena sena kantičkinė giesmė: "Mastyk apie mirtį, ne apie krai- tį ant šio svieto." Bet ar mes ga- lim, ar mes pajėgiam į tą šurpų posmą pasinėti, kai aplinkui spindi tiek vilionių ir blizgesio? Negali nematyti pavasario ir va- saros stebuklų, nors ir suvoki, kad rytoj yra neįsėjama tavo gyvenimo mįslė...

Tokis nelemtas ir sunkiai žo- džiu aptariamas įvykis yra stai- gi Vlado Apynio mirtis Cleve- lande geležinkelio stoty. Tai jis sunkiu skausmu apkrovė širdį, taip subtiliai velionio Aukšeliu vadintai žmonai, didžiū sielvart-

to paties J. Smetonos straipsne- lis, kur jis santariečiams patarė "verčiau į lietuviškąjį Smulkelį žvelgti, negu į svetimus dievus dairytis"; ir 4) neolituanių veik- los atgaivinimas, kuris J. Jaks- Tyriui kažkodėl atrodė esąs "agresyvaus fašizmo žygiavimas" (!).

Liberalui ir demokratui J. Jaks-Tyriui tie dalykai atrodė ciniškas įžulimas, blasfemija (pik tž o d ž i a v i m a s), įžeidžias kiekvieno (!) patrioto jausmus... O man toks J. Jaks-Tyrio opu- mas priminė tiksliai 1926 metų vasarą per liaudininkų LIETU- VOS ŽINIAS stipriai populiarin- tą geležinės sluotos šūkį... Tie- sa, tai jų geležinė sluota tęsėjo pašuoli iš atsakingesnių tar- nybų keletą šimtų valdininkų (ir įstatyti jų vieton politiškaai ar- timesnius).

Pagal J. J.-T., J. Smetonai tu- ri būti užčiautos lūpos ir nelei- džiam jam savo nuomonių (ar sentimentų) pasakyti, arba, jeigu jau "praspruko", tai visas tautininkų "liberalinis sparnas" turėjo sukilti protestuodamas.

O kažin, ar reikėjo? Pavyz- džiai, aš, žinoma, nematau dide- lės prasmės įrodinėti perversmo teismumą (mieliau sutikčiau su porą savaičių anksčiau už Jūsų išlektu A. Musteikio siūlymu ob- jektyviai išstudijuoti aną Lietu- vos istorijos įvykio ir jo pasekų reikšmę, kad būtų galima geriau susiorientuoti įvairių nervingų teigimų painiavoje. Tik kas da- bartinėse aplinkybėse turės laiko tai padaryti?), bet nematau ir jokio skandalo paskirų žmo- nių nuomonės pasisakymuose, ypač, kai ir priešingų pasisaky- mų taip gausu.

Aš nemanau, kad būtų libera- lumo įrodymas prieti prie to ar kurio kito klausimo tokiu partiš- kai-davatiškiu fanatiškumu, ko- kiu pasireiškė šiuo atveju J. Jaks-Tyris, beveik vienintelio liaudininkiško straipsnio VAR- PE autorius. (Kitas partijos li- nija reikiškas straipsnis yra B. G. N. straipsnis apie Stepono Kairio knygą. Jame bandoma "atitliesinti" S. Kairio nuomonę apie varpininkus ir liaudininkus ir ginama liaudininkų "pirmgi- mystės teisė" VARPO įpėdinių tarpe).

Man regis, kad tas J. Jaks-Ty-

tu prislėgė jo artimųjų giminių ir bičiulių širdis.

Sie žodžiai rašomi Bostone, kur velionis praleido dvi pasku- tiniasias savo atostogų dienas. Čia mes dar girdim jo lakų ir elegantišką samojų, girdim jo skardų ir nuosirdų juoką, matom vasarą ir viltį jo akyse. Tačiau, nežiūrint įspūdingo ir tvirto sto- to, nežiūrint jo gero poatostogi- nio nusiteikimo, mes buvom pa- stebėję, kad velionio Apynio sveikata nėra labai gera. Tad ko- dėl nepataram grįžti namo lėk- tuvu? Kodėl jo nenuvedėm pas gerą specialistą, kurių Bostone nestingia? Kodėl nedarėm, kad važiuotų į Clevelandą miegama- liam vagone? Tie "kodėl" rodo tokią didelę žmogaus menksę, kurioi dabar neįauku ir nesma- gu pažūrėti...

Aš a. a. Vlado Apynio Lietu- voj nepažinau. Bet jis gerai pa- žino visą eilę mūsų rašto ir teat- ro žmonių. Mudviejų pažintis už- simezgė gražiajam Cape Code, p. Norvaišienės "Nidoj". Visų pirma jis susibičiuliavo su Ana- pus nuėjusiu mano sūnum Algimantu, kai porą kartų abu vasa- rojo toj pačioj "Nidoj". Retai tenka matyti tokį vyrą, kuris su- rastų tiek temų ir mokėtų taip gražiai su vaikais kalbėti ir drau- gauti, kaip tą mokėjo velionis Vladas Apyns. Mano sūnus jį buvo labai pamilęs ir net laiškais juodu buvo pasikeitę.

Šią vasarą jau ir aš turėjau atostogas, jos sutapo su Apynio atostogom, tad susidarė proga ir mudviejų pažinčiai apsiungti gyvu jausmu. Gražios ir turinin- gos buvo mūsų atostogos. Eida- vom drauge į pajūrį, eidavom pa- sivaikščioti ir kartais ištisom va- landom kalbėdavom. Tų pokal- bių metu pastebėjau, kad Vl. Apyns puikiai orientuojasi mū- sų literatūros ir kultūros keliuo- se, kad jis gerai pažįsta operinę ir simfoninę muziką, kad jis tu- ri aiškia ir tvirtą nuomonę apie dar tebelinksnuojamą nuosmū- kį.

Teatras, muzika ir knyga buvo geriausi velionio bičiuliai. Tas jo kultūrinis vertybių pamėgimas mudu dar labiau suartinio. Tačiau kažkodėl mudu nei vienas nei ki- tas nesiryzom planuoti kitų atos- togų. Tik, kai vieną vakarą išsi- kalbėjom apie grįžimą į Lietuvą, velionis su liūdesiu tarė:

— Vargu jau savo akimis pa- matysiu Lietuvą, jos upes ir jos girias...

Žinau, kad šitokių atvejų rei- kėtų daugiau papasakoti apie ve- lionio gyvenimą ir jo darbus, bet

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiek- vieną mėnesį — yra gausiai illus- trtuotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu. Margučio adresas: 6755 So Western Ave., Chicago, Ill. MARGUČIO metinė prenume rata \$3.00.

šią valandą tų žinių man stinga. Aš tiek nežinau, kad Vladas Apy- nys buvo gimęs plačiai žinomoj Šiluvoj, kad jis baigė Žemės ūkio Technikumą...

Grįždami iš Cape Codo, Apy- niai porai dienų buvo sustoję mūsų pastogėj Bostone. Velionis panoro aplankyti savo buv. bi- čiulio kapą. Ten juodu su žmona padėjo puikią gėlių puokštę ir, nors paraginti, nenorom iš kapi- nių važiuo. Tas jų mostas mud- viem su žmona buvo didelė ir ne- pamirštama dovana.

Tai buvo šeštadienį, jų išva- žiavimo dieną į Clevelandą, gal- tik 24 val. prieš jo mirtį. Tačiau, Dr. Mickevičiaus vežami, mes dar aplankėm M. I. T. įdomes- niuosius pastatus, Harwardo uni- versitetą ir gražesniausias Bosto- no vietas. Velionis Apyns viskuo domėjosi ir džiaugėsi, dė- mėjosi ir džiaugėsi, dėkojo Dr. Mickevičiui ir mums, kad paro- dėt Bostoną. Važiuojant pro uostą, jis kelis kartus atsigrižo ir pažvelgė į tą pakrantę, kurioj prieš 9 metus išlipo JAV žemėn.

Vakarop su tais pat Mickevi- čiais mes palydėjom Apynius į geležinkelio stotį. Turbūt, jeigu ir būtumėm jautę, nei vienas nebūtumėm drįsęs pagalvoti, jog tai yra paskutinė mielo ir sun- kiai pamirštama Vlado Apynio kelionė. /Puolėm į glėbius, ta- rėm atsisveikinimo žodžius, ir aš dabar tebematau velionio šil- mos kupiną šypseną pro vagono langą.

Esu tikras, visi žmonės, ku-

SANTARIEČIŲ
GYVENIMEPOSEDŽIAVO SVIESOS-SAN-
TAROS FED. FILISTERIAI

1957 metais įsteigtos Santa- ros-Sviesos Federacijos filisterių kolegija turėjo dvi darbingas ir organizacinės veiklos požiūriu svarbias dienas. Liepos 26-27 die- nomis prie Clevelando vykęs precedentinis 30 žmonių Sambū- rio Sviesos ir Filisterių Santaros suvažiavimas:

1) padaręs keletą įvairaus po- būdžio pastabų ir suminėjęs pa- geidavimų, išreiškė pilną prita- rimą neseniai įsteigta Santaros Sviesos Federacijai;

2) išklausė Filisterių Kolegi- jos ir Federacijos Valdybos vie- nų metų veiklos pranešimus;

3) apsvaistė ir priėjo nutari- mų Federacijos organizacinės struktūros, ateities veiklos, ir spaudos klausimais;

4) padarė keletą neesminių, bet organizacinį aparatą paleng- vinančių pakeitimų.

L. S.
riuos velionis sutiko savo pasku- tiniųjų atostogų metu, reiškia- giliai ir nuosirdžiai užuojautą p. Apynienei, taip staiga prislėg- tai našlystės skausmo. Tegu bai- sioji nelaimė nepalaūžia jos jėgų, o velioniui Vladiui tegu būna lengva svetinga Amerikos žemė. St. S.

BILIETUS FAUSTO OPEROS SPEKTAKLIUI
CLEVELANDE RUGSĖJO MĖN. 13 D. 7:30 VAL. VAK.Masonic Auditorium
3615 Euclid Ave.GALIMA UZSAKYTI PASTU, UZSAKYMUS SU PINIGAIS
SIŪSKITE:Nijolė Bartuškaitė,
1893 Rosalind Ave.
East Cleveland 12, Ohio.

Kainos:

Main Floor \$6.00, \$5.00
Mezzanine \$6.00, \$5.00, \$4.00
Balcony \$5.00, \$4.00, \$3.00Clevelande gyvenantieji bilietus gali gauti pas santariečius ir
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE
6933 SUPERIOR AVE.PASKUTINIS
ISPARDAVIMAS!Po 47 Brazil Bros. Clothes uždaro savo krautuvę Cle-
velande, 6905 Superior Ave., ir išsikelia į Arizoną.

VISOS KRAUTUVĖS ISPARDAVIMAS!

Kostiumai — paruošti dėvėjimui buvo nuo 34.50 iki 69.50
dabar 15.88 iki 29.88Kelnės — paruoštos dėvėjimui buvo 4.50 iki 19.50
dabar 2.25 iki 9.25Paltai — paruošti dėvėjimui buvo 34.50 iki 69.50
dabar 10.88 iki 29.88

Vilnonės medžiagos tik po 12.25 viso kostiumo ilgis

PARDAVIMAS YRA GALUTINIS

Mūsų siuvėjų siuvami kostiumai vis dar tebedidina jūsų sutaupas.

Kostiumai kainavo dabar

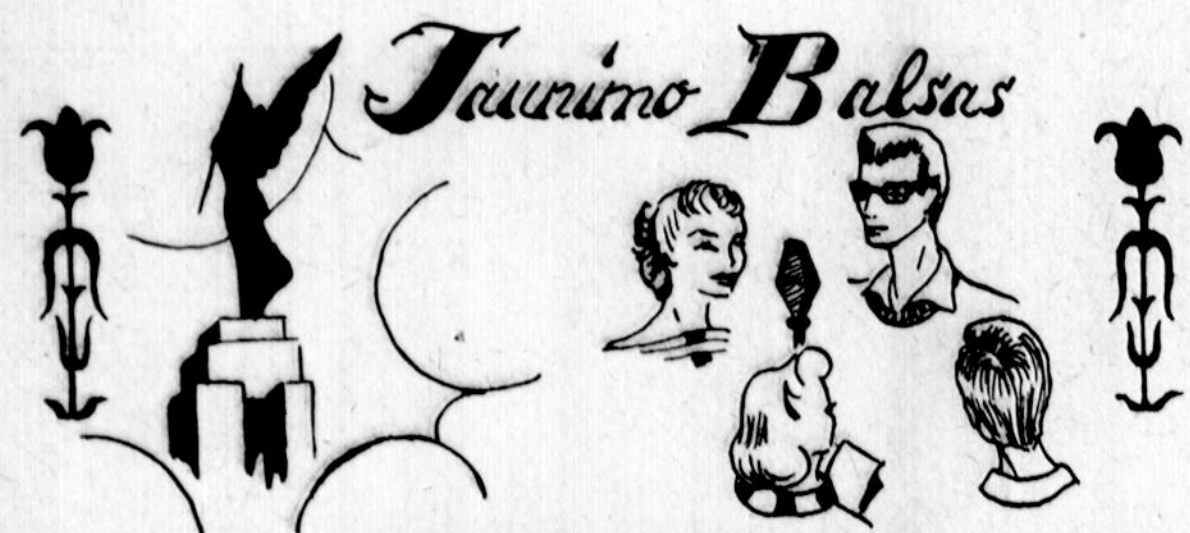
62.50 47.50
72.50 52.50
82.50 62.50

Kai kurių kainos truputį aukštesnės

Kelnės 11.95 iki 16.95

Nuosirdžiai dėkojame už ištikimą mūsų rėmimą per daugelį metų

BRAZIL BROS. CLOTHES
6905 SUPERIOR AVENUEKrautuvė atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį 9 - 8 val. vak.
antradienį, penktadienį, šeštadienį 9 - 6 val. vak.

Skyrių tvarko: Audronė Gelazytė, Algirdas Garlauskas
Ingrida Stasaitė ir Kęstutis Gaidžiūnas.

IESKOKIM ATSAKYMO

Mūsų šimtmetyje žmogus padarė milžinišką pažangą. Toji pažanga ir suka žmogų iš siauro galvojimo kelio į tą platųjį, kuris ir atneša vis naujus ir naujus laimėjimus.

Stebint naujus 20 šimtmečio žmonijos laimėjimus ir kyla klausimas, ar tai siekia visi, ar tik mokslininkai milžinai?

Ir labai galima, kad reikia atsakyti, jog tos pažangos ne visi siekia. Kai kur net atgal einama.

Žvilgtelėkime aplinkui. Pažangos kalba beveik kiekvieno žmogaus lūpose, bet tikrai lūpose. Pavyzdžiui, prieš daugelį daugelį metų mūsų protėviai muše būgnus ir linguodami rėkavo laukinius garsus. Šiandien, ner modernių amžių stebuklus — radiją ir televiziją, galima girdėti ir matyti panašų lingavimą ir rėkavimą. Tat kokia čia pažanga?

Inkim antrą pavyzdį. Tikrai 10% visų mokinių eina aukštesnius mokslus. Mokyklos, dėl didelės mokytojų stokos, neišsina stiprios auklėjimo programos, todėl atsilieka daug nusikaltimų. Gi eilinė visuomenė tesupranta reikalauti daugiau policijos ir kareivių.

Man čia rūpi, kaip yra su lietuviais. Tai yra su mūsų prieaugliu?

Tiems, kurie dar gimė Lietuvoje, lengviau išlaikyti lietuviybę, bet tie, kurie dabar dar tik vaikai, susiduria su dideliais sunkumais. O nebus jie geri lietuviai, mirs ir lietuviška veikla.

Labai galima, bet tik apie 75% pačių jaunųjų paskaito lietuviškai. Tarp savęs kalba tik angliskai, skaito anglišką knygą. Lietuviškos knygos nejudina. Kodel? Negi mūsų jaunimas pamazū praranda savo garbę ir nyksta pilkoje šio didelio krašto masėje?

Atsakymo mums visiems reikia ieškoti ir jį suradus dirbti, kad to nebūtų.

A. Garlauskas

MŪSŲ LAIŠKANĖSŲS

Mes gyvename mažame kaime. Čia namai vienas nuo kito daug rečiau, negu sugrūstame mieste. Čia yra ir daug didesnis jėdomumas, kada kas įsuka į mūsų ramio gatvelę. Ypač, kada joje pasirodo mūsų laukiami svečiai.

Vienas iš tokių laukiamų svečių yra mūsų laiškanėšys. Mes jo kasdien nematome, nes kai jis praeina, mes sėdime mokyklos suole, prie atverstų knygų. Bet kada mes esame namuose, visada jį linksmai sutinkame, ne tik nekantriai paimti tuos ilgai lauktus laiškus, bet ir jį pasveikinti.

Mūsų laiškanėšys yra pastovus — jau daug metų jis yra tas pats senukas, nešas didelį laiško krepšį, truputį sulinkęs nuo tos sunkios laiško ir mažų siuntinių naštos.

Jis niekada neskuba. Mums susidaro vaizdas, kad jis ramiai pergalvoja, ką jis mums tars, kada su šypsena paduos tuos lauktuos laiškus ir laiškaščius, arba su tuo pačiu paslaugumu jis paims mūsų laiškus, kad mums patiemis nereikėtų nešti į tolimą pašto dėžutę.

Mes dažniausiai galime atspėti, ar mums bus laiškas, ar tik kasdieniniai laikraščiai. Kada jo krepšys saugiai guli keli, mums skirti laiškači, jis atžingsniuoją daug pamaziau mūsų ilgu keliu, ir su ta linksma šypsena. O kada

jis paduoda mums tuos laiškus, jis tą daro pamazū, tarsi dalindamas mūsų džiaugsmu. Kada mes jam padėkojam, jis atsako garsiau, su linksniu skambesiu sename, simpatiškam balse.

Dieną, kada mums nėra laiško, jis tarsi jaučiasi kaltas, lyg tai būtų jo kaltė, kad tie laukiami laiškači dar neatėjo. Tada jis visada mus paguodžia, kad ryt ar poryt jis atneš mums geresnių žinių, kad mūsų laiškači jau tikrai yra pakeliui.

Mūsų laiškanėšys yra tikras laiškanėšys. Jis mėgsta savo darbą, ir žmones, kuriuos jis aptarnauja. Jo didžiausias noras mus visada nustebinti gerų žinių laiškačiais. Mūsų džiaugsmas yra ir jo džiaugsmas.

Mūsų kaimynai taip pat mėgsta mūsų laiškanėšį — jų dūrys yra visados jam atidaros. Šaltą dieną dažna šeiminkė paprašo jį užteiti išgerti karštos kavos puoduką, bet jis, kaip visados, mandagiai padėkoja, primindamas, kad neturi laiko, nes daug dar žmonių jo laukia.

Tai toks mūsų laiškanėšys, kurio mes kasdien nekantriai laukiame. Bet ir jis mūsų laukia su gerais laiškačiais.

K. Gaidžiūnas

EINU MOKYTIS SOKTI...

Ateina laikas visiems, atėjo ir man, kada vengdamas būsimo gedos, pasidariai ryžtingas ir išsini balinių šokių judesių mokytis.

Toks ryžtingumas atsirado ir manyje. Vieną gražią dieną, nuėjau pas gimnazijos laikų draugą (kurs penki metai kai iš Austrijos atvykęs), ir pasiūliau ieškoti tinkamos šokių mokyklos.

Atrodė, kad tai lengvas uždavinys. Los Angeles mieste šokių mokyklų yra ant kiekvieno kampe. Tik, deja, piniginei pritaikytų ieškant teko išvažinėti visą miestą.

Lig šiol nežinojome, kad Los Angelėje yra net ir 297-toji gatvė. Ir, pagaliau, kokioj tai lig šiol mums nematytaj miesto daly, jau kada buvom nusivylę ir nutarę grįžti namo, netikėtai užkliuvom už kokio tai "International Institute". Buvo didelis plakatas ant vartų, reklamaujantis šokių pamokas... už vieną dolerį! Plakatas nurodė susirinkti kitą antradienį 8 val. vak.

Taip ir padarėm. Radom tuščią, šokiams pritaikytą salę, ir dvi japonės moteris laukiant šokėjų. Užpildėm paduotus lapus ir sumokėjom po dolerį.

8:15 — Įeina du mūsų amžiaus japonukai (autrukas pasibūdė: "Tų japonų sūnūs...")

8:30 — Kitas japonukas atsidranda (gal anųj brolis?).

8:40 — Girdisi kojų tryptimas, salės durys praveria, ir įžengia septynios merginos — japonukės!!!

8:41 — Abudu pradėdam nemauti.

8:42 — Susirenka lygus skaičius vyriškos lyties japonų.

8:43 — Austrukas jau būtų paleidęs savo "Donnerwet..." (laiku pasisekė jam užiaupti burną).

8:45 — Keliamės ir slapta žingsniuojam link durų.

8:45½ — Praneša, kad pradės pamokas. Mums įsako kartu su kitais išsiričiuoti vieną salės pusę.

8:46 — Išsiričiavę laukiam. Belaukiant į salę įžygiavo dešimt mongolų rasės žmonių. Man atrodė, lyg būtų viduramžių Gen-

ghis Khano totorių antplūdis Europos...

Prasidėjo šokių pamoka. Ir kokie mes populiarūs! Kai tik muzika pasigirdo, tuoj mūsų pusėn puolė penkios merginos. Tačiau tuoj paaiškėjo, kad už mūsų buvo penki japonai...

Pagaliau 10:30 val. baigė pamoką. Skubiausiai movėm pro duris, užmiršdami, kad už tą dolerį dar galim penkis kartus ateiti.

Ir vėl reikės ieškoti šokių mokyklos.

B. Nausėda

STUDENTAI

SUSITIKIMAS SU DETROITO STUDENTAIS

Rugpjūčio mėn. 9-10 d. (šeštadienį ir sekmadienį) įvyks Clevelando ir Detroito studentų susitikimas apie 70 mylių nuo Clevelando, South Bass saloje.

Iš Clevelando išvažiuosime šeštadienio rytą, 8 val. nuo šv. Jurgio parapijos bažnyčios lengvomis mašinomis, o grįšime sekmadienio vakare. Saloje yra daug vietos maudytis ir sportuoti, o taip pat valgykla, viešbutis ir šokių salė, todėl prašome pasiimti sportinius drabužius, maudymosi kostiumus, sporto reikmenis ir kitokias išskylavimo priemones.

Į salą važiuoti reikia Ohio 2 keliu, o privažiavus Ohio 53 keliu (tarp Sandusky ir Port Clinton), sukiti į šiaurę ir važiuoti iki Catawba Point, nuo kur plaukti laivu į Put-in-Bay vietovę, South Bass saloje. Galima perkelti ir automobilius, tačiau jie nebūtinai reikalingi, nes atstumas nedidelis ir galima išsinuomoti dviračius.

Visas Clevelando jaunimas, ne vien tik studentai, prašomas dalyvauti išskyloje, susitikti pažįstamus iš Detroito, patirti lietuviško jaunimo tarpe! Kas galite, prašome vyksti nuosavomis mašinomis ir nuvežti savo draugus. Išskyloje neįvyks tik labai blogo oro atveju.

Kas nenori nakvoti, kviečiamas atvykti nors vienai dienai. Iki pasimatymo!

Clevelando Studentų
Skyriaus Valdyba

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI
PINIGAI Į LIETUVĄ
10 Rublių už 1 —
Mokestis \$5. — iki \$50.00
PILNAI GARANTUOTA
KIVITAS PAROPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES
GRAMERCY
144 Broad Street
Newark 2, New Jersey, U.S.A.
Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos

produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Nedėsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiam kontinento einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išsine kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

Juozas Maurukas

su šeima, vieši pas savo broį Dr. J. Mauruką Elyrijoj. Praėjusį penktadienį abu Maurukai, su dukrele Dalia, lankėsi pas Gaidžiūnus ir kalbėjos jaunimo reikalais. Kaip žinia, Juozas Maurukas yra Korp. Neo Lituania Nem Yorko skyriaus pirmininkas, Pasikalbėjime dalyvavo Neo Lituania Clevelando skyriaus pirmininkas C. Modestavičius ir J. Čiuberkiš.

J. Petronis

buvęs clevelandietis, šiuo metu gyvenęs Los Angeles, buvo atvykęs į Clevelandą ir aplankė Dirvos redakciją.

VI. Bacevičius

persikėlė į savo namus: 923 E. 144 St., Cleveland 10, Ohio. Tel. MU 1-6509.

Vytauto D. d-vės skautai

psl. Šarūnas Lazdinis ir sk. Leonas Melsbakas dalyvavo Gordon parko lauko teniso varžybose. Jaunučių klasėje L. Melsbakas laimėjo pirmą vietą, o š. Lazdinis — antrąją.

LABAI PRIEINAMA KAINA PARDUODAMAS DABARTINIS DIRVOS NAMAS,

tinkas atidaryti kokiam nors dirbtovei ar krautuvei. Ypač tinka vyresniai amžiaus šeimai, kuri nori tame pačiame name gyventi ir turėti savo įmonę ar prekybą.

Viršų yra 6 didelių kambarių butas. Taip pat, šalia krautuvės, pirmame aukšte, lengvai galima įrengti nedidelį, dviejų kambarių butą. Lygiai ir antram aukšte lengva perskirti į du pilnus butus.

Saukiti Dirvą telefonu HE 1-6344.

"FAUSTO" OPEROS BELAUKIANT

Dar nepraejo nei metai laiko nuo Clevelande įvykusio "Šikšnosparnio" operetės pastatymo, kurį atliko Chicago Lietuvos Choras "Pirmyn". Prieš du mėnesius Clevelande įvyko jaunųjų Clevelando lietuvių dailininkų paroda. Maždaug už mėnesio laiko, rugsėjo mėn. 13 d. Masonic Auditorium salėje įvyksta "Fausto" operos spektaklis, statomas Chicago Lietuvos Vyrų Choro "Vytis", kartu su operos moterų choru bei lietuvių solistais.

Visų šių įvykių organizatoriai yra Clevelande santariečiai. Nors ir mažas santariečių būrelis, bet įstengia tiek daug padaryti. Reikia taip pat atsiminti, kad visi šios rūšies viešieji santariečių darbai yra tik dalis jų veikimo.

Įvairių temų diskusijos, referatai, naujų lietuviškų knygų kritikos ir įvairios kitos problemos, išskylančios kiekviename susirinkime, yra pirmūnis santariečių užsiėmimas. Randama laiko ir

"linksmonioms" susirinkimo dailims, su blynų kepimais, "koldūnų" virimais, šokiais prie pokštelių muzikos ir t.t.

Grįžtant prie "Fausto" spektaklio reikia tikėti, kad jis praeis dideliu pasisekimu.

Clevelando lietuvių yra kviečiami prisidėti prie operos pasisekimo tampant Operos Mecenatais ar Operos rėmėjais, bei įsigyjant bilietus iš anksto Lietuvių Prekybos Namuose — 6933 Superior Ave. A. P.

Radio Klubo vakaran,

įvykusiam Lake Shore Country Club salėje, buvo susirinkę per 250 svečių. Susirinkusius pasveikino klubo pirm. A. Mikulskis.

Mening programą atliko Aldona Stempuzienė, Petras Maželis ir R. Apanavičius.

Aldona Stempuzienė padainavo eilę dainų iš operų arijų, už kurias susilaukė labai šiltų ovacijų. Pagirtinas dainininkės nesibraginimas, kada svečiams prašant, savo dainos programą kelis kartus papildė, o šokiams einant nepagalėjo su orkestru ir šlagerių padainuoti.

Petras Maželis ir Romas Apanavičius suvaidino ištrauką iš premijutos Landsbergo dramos "Penki stulpai turgaus aikštėj". Vaidinimas buvo tvirtas ir pagauantis, palydėtas gausiais svečių plojimais.

Mening dalį baigiant Radio Klubo programą vedė J. Stempuzis prisiminė eilę gerų rėmėjų, kaip P. Žiūrį, A. Navickienę, B. Mulioį, daugelį bufeto talkininkų ir kt.

Susirinkę svečiai, prie geros muzikos ir vaišių, linksminosi iki 1 val. nakties.

Ona ir Balys Mulioliai,

gyvenę Chicagoje, aplankė savo gimines ir pažįstamus, atnaujino senas pažintis ir pasisvečiavo.

O. B. Mulioliai Chicagoje yra gražiai įsikūrę ir savo aukonis dažnai paremia lietuvių kultūrinius darbus.

Parduodamas namas

East Clevelande naujai besikuriantio lietuvių kolonijoje, prie labai gerų susisiekimo kelių, parduodamas geram stovy 9 kambarių namas su visais patogumais.

Kreiptis į savininką (angly kalba) telef. FO 1-0164. (59)

DEMESIO GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiūnia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbai siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neaiškias, siūlančias tarpininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siunčia su turistais įgaliojimais. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilnonių medžiagų, odų, skarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Adresas: 1313 Addison Rd. Kampas Superior ir E. 71st St. Tel.: UT 1-0806

Išnuomojami 2 kamb. su virtuvė ir baldais, 923 E. 144 St., telef. MU 1-6509. (60)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenbybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

JOSŲ IESKOMI NAMAI

E. 185 St. rajone. 6 k. vienos šeimos. Gaso pečius. Garažas. Sklypas 50x257. 24 vaisin. medžiai. Kaina \$14,900. Turi parduoti dėl senatvės.

E. 222 St. rajone. 5 k. vienos šeimos. 2 garažai. Gaso pečius. Puikūs sklypas. Kaina \$15,900.

E. 76, netoli St. Clair dviejų šeimų, po 4x4 kamb. Dvigubas dengtas porčius. Garažas. Parduodamas dėl senatvės. Kaina \$12,800.

Addison Rd. rajone, į šiaurę nuo St. Clair, 6 šeimų plytų namas. Turi greit parduoti.

E. 125 St. rajone, į šiaurę nuo St. Clair, 4 šeimų plytinis, labai geram stovy. 4 gaso pečiai. Kaina \$31,500.

Kavinė su D-5 leidimu Lorain gatvė. Labai didelė vieta. Mašinų pastatymo vieta. Per \$1000 kas savaitę pajamų. Parduoda dėl ligos. Kaina tikrai prieinama.

Kavinė su D-5 leidimu, rytų pusė, labai didelė vieta. Geras mašinų pastatymas. \$1,600 pajamų per savaitę. Parduoda dėl ligos.

Globokar Realty

990 E. 74 St. HE 1-6607 (60)

NAMAI PARDAVIMUI

Vienos šeimos 7 kambarių namas Medina Ave. (tarp E. 79 St. ir Ansel Rd.). Dujinis apkūrenimas. Gerams stovyje. Prašo tik \$8,900.

Turime daugiau įvairių namų pardavimui šv. Jurgio ir šv. Kazimiero parapijų ribose ir kitur

Edvardas Karnėnas

J. G. Oshen Realty and Insurance Service
1141 Ansel Rd.
Cleveland 8, Ohio
Telefonai:
SW 5-4808 arba ER 1-4732

NEURA PICNIC GROVE

dabar kiekvieną savaitės dieną išnuomojamas

gegužinė ir piknikams.

Naujai atr. montuota šokių salė ir bufetas, didelė sporto aikštė, gražioje apylinkėje, daug vietos automobiliams pastatyti. Skambinti HE 2-1280.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenbybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savo savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiausių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radio valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksėte, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metal simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEndersoo.
1-6344, Redaktorius Balys GAIDZIUNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

TURĖTUME NAUDOTIS ĮSTATYMŲ LENGVATOMIS...

JAV Finansų Ministerijos Mokesčių Departamentas (Internal Revenue Service) porą kartų į metus išleidžia oficialų sąrašą organizacijų, kurioms paaugotos sumos atskaitomos kaip išlaidos, pajamų mokesčius nustatant. Taigi, tik tame sąrašė išvardintos organizacijos turi teisėtą pagrindą būti minimomis mokesčių blanke ir tik joms paaugotos sumos užskaitomos ir išlaidos.

Pajamų mokesčio įstatymo 170 (c) paragrafas aiškiai nustato tiek tu organizacijų pobūdį, tiek aukos tikslą. To paragrafo ketvirtos pastraipos užtenka, kad išsiaiškintum, jog Mokesčių Departamente užregistruotos organizacijos joms skirtas aukas privalo sunaudoti: religiniams, labdariniams, moksliniams, literatūriniais, auklėjimo tikslams.

Peržvelgus vieną tu oficialių sąrašų, būdinga, kad iš lietuvišku organizacijų jame išvardinta tik 5 organizacijos:

Lithuanian Alliance of America;
Lithuanian Catholic Press Society;
Lithuanian Christian Alliance;
Lithuanian Missionary Association;

United Lithuanian Relief Fund of America.

Tai, kaip abiejų susivienijimų ir Balso Choro organizacijų, kurios įeina į tą sąrašą religiniais pagrindais.

Tuo tarpu kaimynai lietuviai turi užregistruoti, pvz., Lietuvos Choir "Shield of Songs" (Dži smu Vairogs), o kiek ei chorinės mes turim, kurie naudojami ir išsilaike ne tik organizacijų, bet ir pavieniū asmenų aukomis, o tuo tarpu aukotojai neturi teisės to nurodymo tu auku bent dalį kompensuoti mokesčių sąskaiton. Chorus užregistravę turi ne vien latviai. Tame sąrašė randame: Polish Singers Alliance of America, Friends of the Ukrainian Bandurists Chorus ir t.t.

Iš viso sąrašė organizacijų, prasidedančių žodžiu "Polish", yra net 18.

Būdinga, kad daugelis organizacijų, vien iš pavadinimo sprendžiant, nesudaro įspūdžio, jog jos būtų vien įstatyme numatytiems labdaros tikslams įsisteigusios. Tačiau aišku, kad jos turi ir savo ar savo padalinii įstatuose pakankamai apdairių nuostatų, kad juos pritaikius įstatymo reikalavimams. Tu organizacijų tikslų ir siekimu pobūdį geriausiai vaizduoja šie keli pavyzdžiai: Šalia Ukrainian Student Fund randame ir Ukrainian Arts Club of Chicago, Šalia Hungarian Freedom Fighters Federation randame Estonian Learned Society in America, Šalia American Friends of the Blind in Greece randame ir American Friends of Monaco ir t.t. Žinoma, didžiuliam sąrašė užima žvdu organizacijos, tačiau jos visos skiriamos ir religinių organizacijų grupei, todėl iu grupavimas ir politines, kultūrinės ar šalbos organizacijos neturi reikšmės.

Atrodytu, jog jeigu, pvz., tolia Greek Community of Allegheny County, Pa., gali būti tame registruotu organizacijų sąrašė, nebuvimas Amerikos Lietuvių Bendruomenės ir kitu stambesniu organizacijų kurioje turpi aišku teisėtinai pagrindu tame sąrašė priklausyti, yra grynas nesusi-pratimas.

Pate užregistruojamos neturėtų praktiškos reikšmės, jei jis

ir baigtusi tos ar kitos organizacijos užfiksavimu oficialiame leidinyje. Daugelis mūsų organizacijų yra užsiregistravusios tos ar kitos valstybės (State) įstatygoje, tačiau mūsų organizacijų užregistravimas Mokesčių Departamente turi visai kitą prasmę. Eilė organizacijų vykdo kampanijas rinkliavas lietuvių visuomenėje kultūriniais, švietimo bei socialiniams reikalams, tačiau didžiuliam tu organizacijų skriaudžia aukotojus ta prasme, kad aukotojai metų gale kompensaciją mokesčių atskaitymo pavidale gauna tik už bažnyčiai paaugotus pinigus.

Nuo paaugotos sumos atskaitoma, arba aukotojui grįžta, mažžiausia 20%, priklausomai nuo aukotojų metiniu pajamų bei šeimoms padėties. Sakysim, lietuvių gydytojai susidėję paaugvoja 1.000 dol. organizacijai, kurios tikslai atitinka aukščiau minėto įstatymo reikalavimus. Mokes-

čius, apskaičiuojant, tie patys gydytojai kartu atgauna iš valdžios gražinamų mokesčių mažžiausia 25%. Tai yra 250 dol. Kadangi paaugoti pinigai vistik natūraliai jau nurašomi į išlaidas, tai ir grįžusieji 250 dol. galėtų vėl sudaryti gražią pradžią kitam tikslui paaugoti. Bendrai, stambesniems aukotojams bei biznio savininkams tokios aukos sudaro jų biudžetą gan rimtą poziciją ir jie labai dažnai aukodami pagalvoja ir apie jų aukos ryšį su jų būsimo mokesčio pozicija.

Aišku, vien šis klausimas — organizacijų registravimo — neišsprendžia nei aukotojų nei organizacijų finansinės padėties. Tačiau atsižvelgiant, kad aukų rinkimas yra vienu pagrindiniu mūsų organizacijų pajamų šaltiniu, neišnaudojimas palankių įstatymų aukotojo naudai ir jų ignoravimas nėra nei logiškas nei išmintingas. Juo labiau, kad tuo seniai jau yra įsitikinusios bažnytinės bei religinės organizacijos.

J. Č.

TAUTOS LIKIMU BESISIELOJANT

ALEKSANDRAS MERKELIS

II
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės sėkminga veikla labiausiai silpnino trys svarbiausios priežastys. Pirmoji iš jų: platus lietuvių pasklidimas po kelius kontinentus. Kur daugiau lietuvių vienoje vietoje susispietę, ten ir bendruomeninė veikla gyvesnė. Platus lietuvių pasklidimas daugiausia silpnina pačia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacija: joje, paliečianti, todėl jau mažas procentas lietuvių. Ir tatau kai komanda pagerindo kalbėti, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė nesulaukia atstovų iš visų lietuvių ir neatstovauja, o tik tuos, kurie sieloja ir dirba savo tautos kultūrai ir jos laisvei.

Kitos dvi priežastys daugiausia silpnina lietuvių kultūrinę veiklą. Natūralu ir savaime suprantama, kad kiekvienas daugiau rūpinasi savimi ir savuoju likimu, negu kitu. Medžiaginė cėrovė, ar kitais žodžiais tarant, turfas, žmogus daro mažiau priklauso nuo kitu ir saugesnė io ateiti ligos, senatvės ar ne-

darbo metu. Svetur atsidiūręs, labiau sieloja turtu, negu savo tėvynę, nes svečio šaly savo medžiaginį gyvenimą jis dažniausiai pradeda iš naujo, o kuris net jau ir pusamžio sulaukęs, perdėtas susirūpinimas medžiagine gerove silpnina idealizmą, o be io juk neįmanomas aukštesnis kultūrinis gyvenimas ir kūryba.

Pasaulio lietuvių dideliuose plotuose pasklidimas, perdidelis jų susirūpinimas medžiagine gerove ir iš to kylanči idealizmo stoka ir yra tos trys svarbiausios priežastys, trukdančios Pasaulio Lietuvių Bendruomenei tauti veiksminga ir savo tautos ateitį lemiančia organizacija. Pirmosios priežasties pašalinoti ar bent ios koreguoti negalime, o kitos dvi daugiau ar mažiau priklauso nuo mūsų pačių, ir jas šalindami ar bent mažindami, stipriname Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Bolševiku okupuojama daug mūsų tautiečių ištietino, nedarė benamius. Po daugelio klaidonių ir vargo metų vėl įsivietinė, o

daugelis ir įsipilietinę savo noru išsikultūriname. Skaudžiausia ir liūdniausia, kad daugelis mūsų tos savo ir savo tautos tragedijos neįaučiame ir tampame beprasmingai savo tautai žūstančiais. Šiuo atveju būklė yra daug tragiškesnė, negu mes drįstame ir pajėgiame ją atvaizduoti; svetur galime surasti darbą ir namus, bet ne tėvynę; svetimoj valstybėj galime įsipilietinti, bet neįsikultūrinti.

Pasimetę su savo kultūra, prarandame betkurį stipresnį ryšį su savo tauta, jos praeitimi, dabartimi ir ateitimi. Pasimetę su savo kultūra ir neįstengdami suaugti su svetimąja tampame be-kultūriais, beždioniškai mėgdžiojančiais svetimuosius. Kiek toks žmogus savo dvasia menkas ir kartais savo veiksmams juokingas. Vydūnas vaizduoja savo komedijose iš Prūsų Lietuvos nutautusiu lietuvių gyvenimu. O ir mūsų užjūrio be-kultūrių lietuvių gyvenimas duoda apščių medžiagos humoristams.

Savo tautiečių patriotizmą bei idealizmą dažnai seikėjame, kiek plačiai jų piniginės prasiveria lietuviškiems reikalams. Saikas, be abejo, netikslus: kultūrai išlaikyti ir kurti nepakanka kad ir nemažų piniginių aukų. Čia lemias dalykas ne piniginė auka, bet kultūrinė nuotaika, nuoširdus susirūpinimas savo kultūra, gilus pajautimas ir įsitikinimas jos reikalingumu bei būtinumu, nes tik ji yra neatšiejama nuo savo tautos, jos buvusių, esamų ir būsimų kartų.

Mūsų aukos, duodamos lietuviškiems reikalams, virsta išmaldomis, kai aukotojas nerangiai siekia savo pinigines, sugraudintas kalbėtojas ar prašytojo. Tai skaudū, bet neginčijama tiesa, ir lietuviškiems reikalams aukos, išvirstančios išmaldomis, nuolat smulkėja. Išmaldai duoti žmogus kartais neskubus ne tiek dėl savo šykštumo, kiek dėl prašančiojo ikyrumo.

Kur žmogus įsitikinęs reikalo būtinumu, nesitenkina išmaldai, bet duoda jam priklausančią dalį, jausdamas atliekas savo žmogišką pareigą. Tam tvirtinimui paliustruoti esama daugybė pavyzdžių bei įtikinančių pavyzdžių. Iš jų čia suminėsi tik porą ryškesnių: mūsų senųjų išeivių didžiulės aukos Katalikų Bažnyčiai ir naujų ateivių gausūs siuntiniai savo giminėms į Lietuvą ir Sibirą.

Svečiuos aukštos civilizacijos kraštus gyvenančius ir su savo tėvynę nebeįgalinčius palaikyti ryšių sunku ilgėsnį laiką išlaikyti nuo nutautilio, ir tik dvasia stipri, idealistiškai nusiteikusi tautinė bendruomenė daugiausia gali nutautimą stabdyti ir išsaugoti tas vertybes, kurios dar galimos.

Lietuvių tautiniame atgijime daug lėmė ir idealizmą bei pasiaukojimą kėlė didingas Lietuvos praeities paveikslas, o nepriklausomos valstybės atstatyme — šviesi ateities vizija. Kas šiuo metu daugiausia mums, svetur esantiems, gali žadinti idealizmą ir pasiaukojimą savo kenčiančiai tautai. Netolimą praeitį tūlas iš mūsų vertina rūščiai, ir toks dažnai be rimto pagrindo vertinimas daugiau kelia erzėjimo, negu idealistinės nuotaikos. Būsimos laisvos Lietuvos viziją laikas temdo, ir laisvojo pasaulio politikų Lietuvos laisvę užtikriną pareiškimai mažiau beklia šviesių lūkesčių, negu prieš dešimt metų.

Ne visų ir ne vienodai vertinama Lietuvos praeitis ir ne visų ne vienaip įsivaizduojama jos laisva ateitis, bet jos tragiška dabartis daugiausia gali mus skatinti dirbti ir aukotis savo tautai. Jei daugis mūsų senųjų išeivių yra atokiau nuo Lietuvos tragedijos, tai naujieji jos ateiviai — jos dalyviai.

Zmones sieja ne tik džiaugsmas, bet ir skausmas, jei jis bendras ir tolygiai išgyvenamas. Kieno širdies nebeįaudina Lietuvos kancija, tas liks kurčias ir abejingas iškalbingiausius įrodinėjimams apie didingą Lietuvos praeitį ir skaisčią jos ateitį.

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Bagdadas prieš perversmą buvo to paties vardo pakto sostinė. Ten buvo sutelkti slapsti Turkijos, Irako, Pakistano ir Irano bendros gynybos planai, svarbūs politiniai ir kariniai žvalgybų duomenys, kaip pvz. sovietinių šnipų ir kontražvalgybos agentų sąrašai ir t.t. Visi jie pakliuvo į perversmininkų rankas. Vieno valstybės departamento pareigūno žodžiais: "užteks medžiagos Nasserio propagandistams keletriems metams".

JAV į Iraką prieš pat perversmą buvo taip pat pasiuntę keletą paskutinio modelio F-86 sprausminių lėktuvų. Jie taip pat liko. "Apsauginami areštų" tebelaikomi ir 43 amerikiečiai lakūnai, kurie buvo nuyvyk apmokyti irakiečių taisyklomis naudotis.

Dykumos bazėje, už 55 mylių nuo Bagdado, tebėra "saugoma" apie 1.000 britų karališkosios aviacijos karių su šeimomis.

Turkai tvirtina, kad karaliui Faisalui II ištikimos irakiečių kariuomenės dalys keletą dienų priešinosi perversmininkams, laukdamos pagalbos iš Vakarų. Jei JAV ir Britanija būtų paskubėjusios, perversmas būtų buvęs sugniuždytas. Turkai patys ruošėsi žygiuoti į Iraką, tačiau susilaikė, tik JAV spaudžiami.

Tito įspėjęs Nasserį nepradėti karo ir Vid. Rytų krizę palikti spręsti Jungt. Tautų rėmuose.

Pekingas, kaip inormuojama iš Pragos, labai reikalauja grynai komunistinės "viršūnų" konferencijos Vid. Rytų klausimais. Jis noris būti iš anksto painformuotas apie planuojamus naujus komunistų veiksmus. Komunistinė Kinija, kaip žinia, negalės dalyvauti viršūnių konferencijoje Jungt. Tautose.

Tolimuosiuose Rytuose JAV tain pat susilaukė smūgio: Kambedija pakeitė savo antikomunistinį nusistatymą, pripažindama raudonąją Kiniją.

Ir šuniena kartais gali sukelti

Lietuvos kancija yra vienintelė akivaizdi realybė, daugiausia galinti kelti ir ugdyti mūsų pasiaukojimą gelbėti jos gyvybę.

Kai užsidega kaimyno namas, metame savo darbus ir skubame jo gesinti. Dabar gi dega mūsų Tautos Namai, ir kas iš mūsų gali likti tai didžiai nelaimei abejingas? Sakoma, kad laikas gydo ir skaudžiausias žaizdas, padeda apsiprasti ir su didžiausiomis nelaimėmis. Laikas jau gerokai spėjo išblukinti mums įsipurpij Lietuvos tragedijos vaizdą. Bet ar mes, gyvieji jos liudininkai, galime jį pamiršti, neprarasdami savo žmogiškosios vertės ir netapdami bevertėmis menkystėmis, audringos jūros ir krantų išmestomis sudužusio laivo putomis šiukšlėmis?

Daugiausia žmones skiria ir pykdo menkystė, kuri daugelį kilniausių sumanymų ir idėjų niekais paverčia. Menkystė didžiausias ir mūsų visokio bendro darbo priešas. Ji kasdienis mūsų svečias, su kuriuo tiek jau apsi-ratome, jog nė nebepastebime. Ji po storu pilkų kasdienybės dulkių klotu laidoja daug kilnių idėjų, jos sukelti sukuriai ne tik murzina Lietuvos praeities paveikslą, bet temdo ir jos laisvos ateities viziją, ir nenuostabu, kad tiek daug lietuviškiems reikalams abejingų.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pasiimta našta sunki, bet kiekvienam tauriam lietuviui miela, nes juk tai budėjimas tautos gyvybės sargyboj. Jis įpareigoja mus būti budriais savo tautos likimu susisiejojusiais ir jos gerovei bei laisvai ateitai dirbančiais.

(Pabaiga)

Vienas iš dviejų JAV marinių, kurie buvo patekę Libano sukilėlių "belaisvėn". Po kelių valandų jie buvo paleisti. Nuotrauka iš sukilėlių laikraščio "Al Masa".

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ PRIE ŠV. SOSTO praneša

Kaip daugeliui Pasaulinę Briuselio Parodą lankusiųjų teko konstatuoti, Civitas Dei pavilione, Tylos Bažnyčios skyriuje, trūksta Lietuvos Bažnyčiai liečiančių eksponatų.

tarptautinių nesklendimų. Egiptas neseniai konstatavo, jog iš komunistinės Kinijos atgabena-mieji mėsos konservai yra gaminai iš šunienos. Musulmonams šuns, kaip ir kiaulės, mėsa yra religijos draudžiama. Egiptui pareiškus protestą, Pekinge labai nustepta, nes ten jau kuris laikas šunies yra specialiai auginami mėsai, ir šuniena neretai patiekama oficialių vaišių metu, kaip skanėstas.

Tė nepaisant, Kinijos prekybos ministerija turėjo nusileisti, ir konservų ištekliai buvo nukreipti į sovietinio bloko valstybes, daugiausia į Rytų Vokietiją, kur pirkėjai nežino, kad jie perka kinišką šunieną.

Neo Lithuania

JAUNIMĄ JUNGIA LIETUVISKA DAINA

Korp! Neo Lithuania iniciatyva, kurios pirmininku New Yorke yra J. Maurukas, liepos 27 d. surengė neolituanių, ateitininkų, santariečių ir skautų organizacijų bendrą išvyką į gamtą — gegužinę, kuri buvo Gaigalų varšvietėj, Ronkonkoma, L. I.

Malonu buvo matyti virš pusantro šimto gražaus mūsų akademinio jaunimo, įvairių ideologinių įsitikinimų, kurį jungė lietuviška daina, tradiciniai žaidimai, šokiai, sportas ir kita.

Per dieną pasilinksminę gamtoje ir šokių salė, nenoriai skirstėsi namo, vis dar būriais sustoję galingai traukdami sutartinę, kuri skambėjo svetimais miškais ir kloniais.

Sportą pravedė A. Vakselis. Iš vyresniųjų dalyvavo LTS pirm. dr. B. Nemickas, Laisvės Komiteto narys J. Audėnas, Korp! Neo-Lithuania centro valdybos pirm. P. Ališauskas ir kiti.

Gerb.

JONUI CHMIELIAUSKUI

ir jo šeimai, mylimam broliui VLADUI APYNIUI mirus, reiškiamo gilią užuojautą

A. L. T. S. Los Angeles Sk.
Valdyba ir nariai

Mielai

JOANAI RAČYLIENEI su šeima,

jos mylimam tėveliui Sibire mirus, reiškia giliausią užuojautą

Pr. A. Drasučiai
V. O. Juozaičiai
V. A. Mauručiai
A. J. Šalkauskai
Z. M. Peckai

Libano vyriausybės kariai patruliuoja Beirut gatvėse.